

1884

Poshtenje nosi srezho,
Goljsija goni v' jezho.

35881 P r i j é t n e

PRIPOVEDI

s a

o t r ô k e.

Is Némsfhkiga

poslovénili mladi duhóvni v'
Zelovfhki duhovfhnizi.

K. Schmid

D r u g i g a n a t i f a.

V' Zelovzi 1836.

Natífnil Janes Leon.

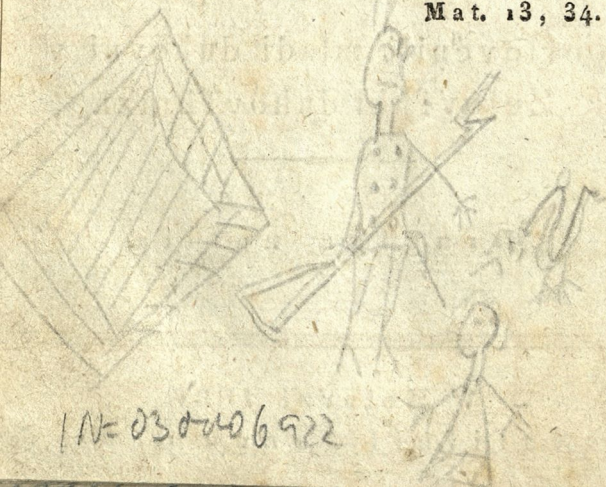
Muhammad Bektan

skizirad

Bektan

Jesuf je vse to mnoshizam govoril v' prilikah,
ino bres prilik jim ni govoril.

Mat. 13, 34.

IN=030006922

Preljubesnivi mladi Slovenzi!

Stara navada je med nami eden drugimu kaj v dar pernesti, kedar se objifhemo, alj k' hihi pridemo. Posebno otrozi se veselijo starejshov, bratov in sestric, kedar imajo damo priti; na proti jim letijo, ino od dalezh prafhajo: „Kaj ste prinesli?“

Tudi mi vam, preljubi mladi brati in sestric, kaj lepiga ino dobriga pernesemo, sa veselje in podvuzhenje. Zhedne, prijétne bukvice so, polne salih pripoved, ki naf prav po doma zhe vuzhijo bogoljubno ino poshteno shivéti, zhasno srezhnim, in vezhno svelizhanim biti. Kaj pa je boljiga, kakor to!

Pripovedi te so bile od prezhestitiga, visokovuzheniga gospoda Krishtofa Shmida, korarja na Nemshkim, mladim ljudem posebniga prijatla, is pisem starih zhasov nabrane, in zhedno obdelane. Vam, ljubi otrozi, pa tudi odrasleni ino

vsi, ki ste ljubim otrokam prijatli, smo jih mi po braterno naslovenili, sami sebe slovenshine prav pervadit, vam pa s' tim darom veselje naredit.

Zhe bi vam enekatere besede nesnane hodile, imate druge sravno vlohene, mor de bolj sastoplive; saj veste, de smo is vsih krajov Slovenskiga sbrani, in bomo spet na vse kraje rasposlani Gospodov vinograd slovenskiga ljudstva obdelovat; potreba je, de se dobro povsodi sastopimo.

Is ljubeshni vam bukvice te podamo, is ljubeshni jih berite tudi vi, ino pa molite sa nas, naj nam vsmilen Bog dobriga duha da, se sa svetih masnih stan prav vredno perpravit, de kedar k' vam pridemo, eden drugimu po pravi poti v' nebésa pomagamo. — Sdravi bodite! Bog vas ovvari!

V' Zelovzi perviga Roshenzveta 1832.

Mladi duhovni.

1. P r a v i B o g.

Prebival je bogoljuben kerfhanfki fantej v' hiſhi eniga malikvavza, ino je vezhkrat k' njemu djal, rekozh: „Le ſamo en Bog je, ki je ſtvaril nebo ino ſemljo. On daja ſonze in deſh. On vidi vſe naſho djanje ino nehanje, in ſliſhi naſhe molitve (ſhebranje). On ſam je prav ſhivi Bog, ki nam lahko vſe hudo in dobro poverne, naſ iſvelizha in pogubi. Vti ti vaſhi maliki pa drugiga niſo, kakor jilaſti blatniki, iſ perſti narejeni; oni ne ſliſhijo ino ne vidijo, nam niſo pomagati, ne ſhkodvati vſtan.“ Pa nevérniki ni hotel reſnize poſluhniti.

Pergodilo ſe je, de moſh od doma odjide. Fantej vſeme med tim eno palzo ino vſe glinaſte malike raſbije. Samo eniga, ki je nar vezhi bil, zeliga puſti, ino mu ſhteklazho (palzo) v' roke da. Moſh, kedar damo pride, ſe vel ſerdit ſadere: „Kdo je to naredil?“ Fantej odgovi: Miſlite, de ni vaſh vezhi malik ſvoje manjſhi bratune potokel?“ „To ni mogozhe, ſatruſhi moſh nad fantam; ſhe nikolj ni roke ſmeſil. Ti ſi to ſtoril, ti hudobez, ino ſa ta tvojo hudobo bom tebe ſ' palzó do ſmertí ſtokel.“

Fantej pa vef prijasn rezhe: „O kar se ne jesite! Zhe vi svojimu maliku tiga ne savupate, kar fim jes s' svojó drobnó rokó dopernefti samogel, kako bi on pravi Bog bil, ki je nebó ino semljó stvaril!“

Malikvavz omolkne (obnéme), premisli, fhe tiga malika sdrobí; poklekne, in moli per-vobart praviga Boga.

Oj frézhen je ta, ki Bóga prav sposná;
Nar boljšhi Ozheta v'nebesih imá.

2. Dober ozhe.

Neki dober ozhe je bil, ki je savolj potrebnih opravil v' poglavitnim mesti deshele stanoval; mati ino otrozi so pa na pristovi dalezh od mesta prebivali. Enkrat poshle ozhe otrokam eno polno shkrinjo samih lépih rezhi, sravno pa pismo, v' katerim je sapifano bilo: „Ljubi otrozi! le bogabojezhi ino pridni bodite, ino tak bote k'malo k'meni prishli. Le veselite se! v' tajíti hifhi, ki fim jo sa val perpravil, vam fhe imam veliko lepših darov s-hranjenih.“

Otrozi so od velikiga veselja sazheli med sebó govoriti, rekozh: „Kako dober so pazh nash ozhe, in koliko veselja nam naredijo! Prav is serza jih radi imamo, zhe jih ravno ne vidmo, ino bi jih shé vezh ne posnali. Tudi mi jih hozhemo prav rasveseliti, ino stóriti vse, kar so nam pilali. Oj kako se veselimo dobriga ozheta, de bi jih le enkrat videli!“

Na to rezhejo mati: „Ljubi otrozi! kakor vaš ozhe na semli s' vami ravnajo, ravno tak tudi Ozhe nebeski s' ljudmi ravna. Ljudjé shè preljubiga Boga sdaj, se tak vé, de ne vidijo, alj on nam daja tolkoterih lepih darov: sonze, luno in svesde, roshe, sadje stereno sernje; vse to nam kashe njega ljubesn. Svéto písmo je pa tak rekozh eno písmo od Boga, v katerim nam svojo voljo rasodéva, ino nebésa obéta. Oj tam pazh tam naf zhaka she vezho veselje, ino so lépshi rezhi sa naf perpravlene, kakor nam jih ta svét dati samore.“

„Na novo hozhmo tedaj Boga prav ljubiti, po njegovi volji shiveti, ino biti veseli svetih nebés. Tamkaj bomo Boga od oblizhja do oblizhja gledali, ino neisrezheno bo nafho veselje.“

Ljubimo 's zeliga ferza Bogá;
Vse kar imamo, imamo od njá.

3. Srezhna mati s' svojima finama.

Bíl je velik prasník (svetik), ino djala je neka shlahna gospa na desheli svojma finama: „Oh de bi mogla she jes donef v'zerkvo, tamkaj s' toliko tavshent sbranimi ljudmi Bogu vse mogozhnimu zhest ino hvalo dajat! alj kaj pomaga, v' mesto pésh jiti je sa mene predalezh, ino nafha kuzhija nam je sdaj sa nizh, kér imo morli konje sa filo prodati.“

Rozhno fina kuzhijo is pod pojate (vosnize)

potegneta, ino se perpravita mater v' zérkuv pelati, zhe je ravno dalezh v' njo bilo. Mati se v'fede, ino shlahna mladenzha, namesto konjov, vlezhetá.

Ljudi so solse polile videti mater tak bogoljubno, ino sinov toliko otroshko ljubesn. S' selenjam ino s' zvetjam so jima zesto od mestnih vrat do zerkve natrosali, ino od veselja vpili: „Blagor presrezhnej materi, ino nar shlahnej sinama!“

Nar shlahnejshi otròk na sveti je,
Ki ljubi Bogà in pa starejshe.

*

V' tim veselím shumi perpelata blaga sinova do zérkve. Bogabojezha mati s' solsnim' ozhmi pred altár poklekne, ino moli is zeliga serza, rekozh: „Dober Bog! blagoslovi (poshegnaj) moja fina, ino daj jima, kar vésh, de je nar boljsi sa nju.“

Mladenzha mater spet damo pelata, ino se svezher veselo k' pozhinku správitá. Kedar jih mati drugo jutro budila, sta obédva sladko spála, lépa blaga, kakor dva angelja — pa nista vezh v'fála.

Mati se 's pervizh mertvih sinov, ki jih je ljubila, možno prestrashi; alj kmalo se je potolashila, rekozh: „V'flishal si, dober Bog! moje molituv. Sdaj sposnam, de je lehka, frezhna smert to nar bolji, kar si vmerjozhi ljudjé sa posheleti imajo. Per tebi sta sdaj fina moja. Semlja je bila preborna jima otroshko

ljubesn sadoſti poplazhat'; sa ta del ſi jih ti v' nebéſa k' ſebi vsél.“

Pravizhni ſe vmréti kar ne boji
Saj vé, de per Bogu tamkaj ſhiví.

4. Brat ino ſeſtra.

Martinek ino Anka ſta bila enkrat ſama domá. „Pojdva Anzhka, je djál Tinej, prav dobriga kaj ſa jéſti jílkat, de ſe bova prav dobro najédla.“

Anka rezhe: „Grém s' tebò, zhe taki kraj véſh, de naj nobeden videl ne bo.“

„Le pojdi, pravi Tinej, greva v' mlezhno s-brambo, tam bova íkledo ſladke ſmetane (verhnje) polisala.“

Anka pravi: „Tam naj bo ſoſed videl, ki ſvunaj derva zéple.“

„Tak pojdi v' kuhnjò s' menò, je djál Tinej, v' kuhinſki omari je piſkar medú (ſterdi), kruh ſi bova v' nja pomozhila.“

Anka pravi: „Tam naj lahko ſoſeda vgléda, ki per ſvojmu okuu ſedí ino prede.“

„Tak pojdva pa v' klet jabelke jéſt; tam je prav temno, de naj nobeden videl ne bo.“

Anka pravi: „O moj ljubi Martinek! alj ſa reſ mi'llih, de naju tam nobeden videl ne bo? Alj nizh ne véſh ſa tajíſto oko nad nami, katero ſkus vſaki ſid gleda, ino tudi v' temi ſvetlo vidi!“

Tinej ſe preſtraſhi ino rezhe: „Prav imaſh, ljuba ſeſterza! Bog naj tudi tam vidi, kjér naju

ne vgléda obeno zhlovešhko okó. Nikjér tedaj hudiga ne storíva!“

Anka je bila veséla, de je Tinek njéne beséde v' ferzu obzhutil. Dala mu je salo (lepo) podobo, na katerej je bilo boshje okó, s' svetlim' sharkmi obšjáno, ino od spod sapifano:

Bog vse vidi, in vse vé;
Gréh se delati ne smé.

5. Lepo vreme.

„De bi le smiram sonze sjalo!“ je djala Neshiza v' enim oblazhnim, deshovnim vremeni. Sgodilo se je, kar je sheljela: zele mesenze ni blo meglize videti. Velika sušha je na njivah ino po travnikih veliko škodo naredila. Tudi Neshiki so roshize ino selišha v' verti venile ino se posušhile; ino njeni lén, ki se ga je tak veselila, she ni sa en peršt dolg israftil.

„Vidish sdaj, so mati djali, de je desha ravn' toliko potreba, kakor sonza. Ino ravno tak bi tudi sa naš ljudi dobro ne bilo, naj bi le samo jasne ino vesele dni imeli; tudi oblazhni dnevi terplenja ino bridkošti morjo priti zhres naš, de pravizhni ljudjé biti perhajamo.“

Desh sa sonzam mora biti,
Sa veseljam shalošt priti.

6. Hudo vrème.

Jésdil je svoje dni barantavz (tergovez) s' séjma (terga) damó, ino je imel zulizo

(ronz) dnarjov sa febó pervesanih. Desh je tak mozhno namakal, de je moshu do koshe premoznilo. Bil je slo nevoljn, de mu je Bog tak flabo vrème na pot odloznil.

Perjaha sdaj tergovez v' veliko hosto, kar trepetáje vgloda tolovaja sa potam práshati (zhakati), s' puklho v' njega nameriti ino is proshiti; alj pulfer je bil od deshovja moker, ino sa to se mu ni ushgalo. Barantavz konja s' ojfrogó spodbòde, ino írezhno vjide.

Kedar je bil shé ras vse nevarfhine, je djal: „Kaj fim bil jes sa en abotnik (bedák), de nifim to flabo vrème, ki mi ga je Bog posljal, sa dobro imel! Ako bi vrème lepo vedro bilo, bi jes sdaj v' svoji kriji (kervi) mertev leschal, moji otrozi bi pa doma safojn mene zhakali. Desh, zhes katériga fim nejovoljn toshval, mi je premoshenje ino shivlenje odtél.

Vse je prav, kar Bog stori,
Zhe nam ravn po volji ní.

7. Lépa maverza.

Sa strashno hudim vremenam (pifham) se je prijasna maverza (boshji stol) na nebi lepo perkasala. Malí Lovre jo ravno íkos òkno vgloda, in od ve elja savrifka, rekozh: „Tak filno lepih barv (boj, farb) she pa nifim vse svoje shive dni videl! Tamkaj per stari verbi sa potokam se ís oblakov na semljo farbe zedijo. Gotovo de is dreva ras vsakiga peréfa kaplejo te lepe farbe. Hitro pojdem, ino bom vse lu-

fhinze, ki jih v' farbniku (v' fhkrinzi sa farbe) imám, s' njim napolnil.“

Na vle skoke je dirjal, bolj ko je mogel do verbe; alj zhudi se fantizh, na deshi stojé, de ni nobene farbe posnati. Vel' moker do koshe se spet shaloften damo poverne, ino ozhetu svojo nefhrezho potoshi.

Ozhe se mu posmejijo, rekozh: „Take farbe se ne dajo v' lufhine posajeti; saj so le deshovne kapelze, ki se v' lonzhni svetlobi en zhafek tak lepo prishano (pifano) svetjo. Salo blifketanje farbino samo na sebi ni nizh, in sgine, kakor bi trénil. Ravno taka, drago déte, je pa tudi s' v'lim velizhastvam tiga svetá; sdi se nam, de bi sa ref kaj bilo, pa je le prasna dosdéva (blifh).

Kdor sa polvetnim blifham leti,
Temu se radoft (veselje) v' jok spremení.

8. Hoftni ogláf.

Mali Jurzhe she ni vedel sa hoftni ogláf, ki zhlovéka oponafha. Enbart saklizhe na travniki: „Hop, hop!“ Hmalo se mu v' blifhnim gojsdi (boríhti) tudi ogláfí: „Hop, hop!“ „Kdo si pa?“ Tudi v' gojsdi rezhe: „Kdo si pa?“ Sadérl se je: „Ti si bedák!“ „Bedák, bedák!“ se mu is hofte poverne.

Na to se je Jurzhe rasferdil, in zhedelj, gerji besede v' gojsd sijal. Vle so se mu spet ogláfíle. Menil je, de je kak pubelin (fantin)

v' goshi. Letí, ino vse kote prejishe, de bi mu plazhal; pa ni ga bilo najti.

Po tem dirja Jurzhe damò, ino materi toshi, kako mu je merkej (hudoben) fant smirjal, se v' goshi škriváje. Mati so pa djali: „Sdaj si se pazh splazhal sdaj, ino šam šebe satoshil. Vélh, de nifi drujiga šlišhal, kakor šam svoje beséde. Alj kaj véšh, kako si vezhkrat svojo podobo v' vodi gledal; ravno tak si tudi svoj lášten marn v' hosti šlišhal. Le bi bil eno lepo besedo v' tajisto šaklizal, bil bi tudi lépo besedo šaljšhal.“

„Ravno taka se pa vselej godi. Kakor mi s' drugimi, ravno tak oni s' nami ravnaajo. Naj mi ljudi sa lepo imamo, bodo tudi oni naš lépo iméli. Šmo pa mi gerdi ino neljudni (neprijasni) s' njimi, tudi naš per njih kaj boljiga ne zhaka.

Kakor drugim pošojuje,
Tak se nam tud povrazhuje.

9. Mèrsli vrelz.

Po léti, en dan se mali Franze na polje podá. Vrozhe je bilo, lize mu gorí, ino filo ga sazhne shejati. V' lépi senzi pod enim bráttam najde hladen vrelz (študenz) is pod pezhine svíratí. Zhišta voda je bila, kakor ribje okò, in pa mersla, ko léd.

Naglo se Franze vode napije; alj šlabo mu sazhne perhajati, toliko de ne omedlí. Bolan damo perlese, ino prav nevarno

je sdihoval bolen na posteli, kdo bi mislil, de je v' tim studenzi tak hudi strup!“

Franzetov ozhe pa pravijo: „Zhifti studenz kar ni kriv tvoje bolésni, temuzh le tvoja nagloft ino nesménoft.“

Nar nedólshnejshi veselje
Nam skalijo hude shelje.

10. Nevarna rosha.

Mala Marjetiza pride v' enim lepim spomladnim jutri na trato sravno vesi sa venez roshze nabérat.

Sa enim germam vgléda veliko nar lepshih violz. Slo so jo oveselile, ino nágloma jih sazhe tégati.

Sdaj pa en fosed sakrizhi: „Béshi déte od tiga germa', tamo strupne kazhe prebívajo!“

Marjetka se je prestrahla - in eno malo ponehá. Alj shelje po salih roshzah so jo presilo míkale. „Uno violzo le, ki tak mòdro (sivo) is trave gleda, je djala, moram imeti.“

Ravno séga jo vtergat, kar se en gad (kazha) is germa saletí, Marjetki sa roko ovi-je, ino jo pizhi sa smert. V' enim malih urah je blaga dekelza mertva leshala.

Króti, zhlovek, poshelenje,
De ne sajdesh v' pogublenje!

11. Vkradene jabelke.

Mali Grega je eno jutro v' fosedovim verti

(pungarti) prav veliko prelepih rudezhih jabelk skus okno po tléh leshati videl.

Grega hitro dirja, slese skus eno versel (lukno na ploti) na vert, ino si vse shepe (arshete) polne jabelk nadéva.

Kar na enkrat pa sofed s' palzo per vratih na vert pride. Grega beshí, kar more, in hozhe spet skus versel bersh vjiti.

Alj, joj mu; ker je prepolne shepe imel, je mali kradlivz v' verseli obtezhal. Vse vkradene jabelke je moral nasaj dati, pa she prav pridno ga je sofed savolj tatvine nashgál, rekózh: „Le dobro si sapomni:

Vkradeno, ptuje, krivízhno blagó
Dobriga nikdar perneflo ne bo.

12. Nefrezhna grushka.

Perpeljala je neka shlahna góspá Adolfa svojiga sína sa shlahnizha na kraljevi dvor v' slushbo. Sa flavó mu je she s' solsnimi ozhmí mati nar lepshi nauke dajala. „Preljubi moj sin, je sadnizh djala, ne posabi Bogá, in karkolj spôzbnefh, spomni se, de te on vidi. Spolhtuj prav po otroshko kralja, svojga góspoda, in svoje shlahne tovarshe po braterno ljubi. Posebno pa, kar je tvoja nar huj navada, varvaj se sladkarije ismikati, in skrivaj jesti.

Adolf je kralju na miso stregel. Nefel je en dan freberno skledo polno vzukranih grushik. Slo ga je mikalo eno vseti. Spomnil se je na materne besede, pa je le storil po svojih shel-

jab. Pred vratmi obédenze nagloma eno grufh-ko smekne, ino jo po volzhje hitro poshrè. Pa samo toliko, de je skledo na miso postavil - ino nesrezhen fant mertev okolj pade. Grufkka she vsa vrezha mu je gertanz (poshiralnik) ino shelodez sashgala.

Kdor svojih shelj ne premaguje
Sam sebi smertno fulzo kuje.

13. Orehovo jederze.

Dva fanta najdeta sa vesjó pod velkim oréhovim drevésam en oreh. „Moj bo, savpije Nazel; jes sim ga prvi videl.“ — „Ne bo dal, sakrizhi Bernardl, moj je; jes sim ga pobral.“ Sazhela sta se prav sa to pravo sa - nj kavfati.

En treki postopázh se pertèpe ino pravi: „Jes vama hozhem pravizo sposnati.“ On vseme oreh, se vstopi med nju, ga raskole, ino rezhe: „Ena plat lufhine je tiga, ki je prvi oreh vglodal, druga plat je pa tiga, ki ga je pobral. Jederze bom pa jes sa pravdo obdershal.“

Smejál se je, rekozh: „Tako le se sadnizh vsaka pravda konzhá! Bolshi je kratka sprava, kakor pa dolga pravda.“

Pravda dobizhek obeta,
Pa premoshenje od hishe pométa.

14. Oréhova lufhina.

Najdla je Lisika v' verti en oreh, ki je she v' seleni lupini bil (she ni bil ogrenizhen).

Lisika méni, de je jabelko, ino ga hozhe po-
jesti. Alj ko hitro ga vgrisne, savpije: „Vuj,
kako je to grenko!“ ino ga savershe.

Markez, njéni brat, bolj moder, oreh hitro
pobere, ga s' sobmi olufhi, ino rezhe: „Jes se
pa te grenke lufhine kar ne bojim; faj vem,
kaj sa eno fladko jedro je v' njej ikrito, kate-
ro bo po tem sa toliko bolj dobro.“

Le terplenje nashih dní

Nam veselje pofladi.

15. Selená véja.

Mihalek je bil norzhav ino svojoglaven
fant. Sa lepe nauke mu ni bilo mar; ihe le
norza se jim je délal. Eniga dné grésta s' Shof-
ko, sestro njegovò, v' vert. Na Shofkinji gredi
je vse polno nar lepših roshiz zvetlo; Miha-
lekova greda pa je bila vfa s' plevelam (seljò)
sarafhena.

„Brate! brate! sazhne pridna Shofka, ti
na to svoje pazh zelo nizh ne gledash. Pasi
(merkaj), de se bo tebi godilo, kakor mati
pravijo: Tebi ne bo tvoje shive dni selená
mladika pognala.“

Mihez se ji smeji, spleshe na visoko
hrufhko ino sakrizhi: „Poglej Shofka! ne le
mladika, ampak zela veja je sa mene sraftla,
de na njej sedim.“ Trefk-se veja vkerhne
(vzhesne), Mihalek is grufhke pade, ino si
roko vlomi.

Kdor s' lepim navkam' norze brije,
Sam sebi vrat savije.

16. Shlahna roshiza.

Dvé dékli, Jerka ino Lona ste vřaka svojo korbo (jerbas) sadu v' mesto tesko na glavi nefe.

Jérka je neprenéhama stokala ino sdihvala, Lona se pa smejala, ino je dobre volje bila.

„Kako bi se neki smejala,“ sazhne Jérka?
„Saj ni tvoj jerbas leshej kakor moj; in tudi ti mozhnejši nisi od mene!“

Na to je Lona rekla: „Jes sim eno skrivno roshizo podloshila, sa to teshe zelo ne zhutim. Tudi ti tak stóri!“

„Oj, se sazhudi Jérka, to mora biti pazh ena shlahna roshiza! Hitro si bom svoj tovor s' njo polajfhala. Povej mi vender, kako se ji pravi!“

Lona odgovori: „Draga roshiza, ki vse teshave polajfha, se - poterpeshlivoft imenuje.“

Poterpeshlivoft teshave polajfha,
In vřak mu stànu bridkofti polajfha.

17. Draga répa.

Vbogi kmetovski delavez je v' svojim málím vertu eno nesnano debelo répo perdélal, nad kateró se je vse zhudilo. „Hozhem jo nashimu shlahnimu gospodu dati, je djal, sakaj njih vetelí, zhe vidjo, de se polje ino verti dobro delajo.“

Sanesil je répo v' grahino. Gospod je nja pridnoft in dobro misel pohvalil, ino mu dal tri zekine sa dar.

To flifhi bogat, pa filo lakomn veshán, ino rezhe: „Sdaj bom she jes shlahnimu gospodu kar hitro svoje veliko tele v' dar peljal. Ako sa eno malovredno repo po tri zekine da, koliko vezh bom jes sa lépo tèle dobil.“

On déne tèle na vajet (shtrik), ga sbene v' grafhino, ino profi gospoda tèle v' dar vseti. Gospod je kmalo sposnal, sakaj se skopez tako radodarn hlini, ino je djal, de ga nozhe. Lakomnik pa le fili ino profi, naj vender telèta ne odvèrshejo. Slednizh pravi moder gospod: „Tako naj pa bo; ker me shé s' njim perfilite, hozhem vasho darilo vseti. Kér ste pa vi meni tak posebno dober, se vam tudi jes ne smém flabo skasati. Hozhem vam sa to nasproti kaj posébniga dati, ki trikrat toliko veljá, koljkor je vasho tèle vredno.“ S' tem besedami da kmetu, ki je od strahu ostermel, — uno debelo, njemu dobro snano repo.

Kjér dobro ferze milost najde,
Tam gerdesh v' sanizhvanje sajde.

18. Selna glava.

Shla sta enkrat dva rokodelna popotnika (vandrovza) Joshe in Blashe sa eno vesjoj memo sélnika.

„Le poglej, je djal Joshe, kako so to velike glave!“

„Kaj pa te! je djal Blashe, ki se je rad bahal, te ino pa nizh. Jes sim na moji hoji enbart selno glavo videl, ki je bila vezha, kakor tam uni farof.“

Joshe, ki je bil kótlár, je na to rekel: Ref de zhudna je ta. Pa tudi jes sim enkrat kotel delati pomagal, ki je bil vezhi, kakor ta zérkuv.“

„Sa boshji zhas! pravi Blashe, k'zhimu pa je bil tolik kotel?“

„Sa to, se mu Joshe odséka, de se je tvoja selna glava v'njemu kúhala.“

Blasheta je bilo fram; djal je: „Sdaj fhe le vév, kaj si hotel! Legati tvoja navada szer ni, pa sdaj si eno si vmislil samo sa to, de bi moje lashnivo bahanje v'sméh perpravil. Prav mi je!“

Kdor se rad s'lashjó bahá,

Se mu vohat' pod nos da.

19. Štrupne gobe.

Mati so enkrat malo Katarinko gobe brat v'hofto poslali, ktire so ozhe posebno radi jedli. „Mama! klizhe deklina, kedar nasaj pride, donef sim pazh prav lépih nabrala! Le pogledite, je djala, ino je zenzo odkrila, kakó so lepo ruzezhe ino belo pikaste, kakor bi jih s'mlekam pokropil. Najdla sim tudi unih rjavih, nezhednih, katerih ste bili vi unkrat perneli; pa nisim marala sa-nj, ino jih pustila.“

„O ti ábotno, nevumno déte! so rekli mati, in strah jih je obhel; te lepe gobe, de so ravno belo ruzezhe; so same štrupne mušhenze, in kdor bi jih jedil, bi vmerl. Une rjava

pa, ki si jih pustila, naj se tí ravno lepe ne vidijo, so nar boljshi.“

„Taka le, mojo déte! se per velikih rezhéh na sveti godí. Najdejo se íkrivne zhednosti ino tihe lastnosti, na katere malokdo porajta; pa tudi blifhezhe, slovite slabosti, katere ábotnik hvali. Tudi gréh naf íkuha íkus blifhezho lepoto ino goljufno fladkost sapeljati.“
Ravno sa to:

Varji gréha se mladóft!

Smertní strup je nja fladkóft.

20. Shelod ino buzha.

Neki kmetovski zhlovek je pod hraftam v' senzi leshal, ino buzhevno spremishloval, ki je sravno po ploti rastla. Sazhél je s' glovo odkimovati, rekózh: „Ne! ne! to mi ne gre po glavi, de una mala buzhovna toliki ino tako verli sad rodí; ta velki, sali hraft pa tak drobno, malovredno sadje nosi. Naj bi bil jes svét stvaril, moral bi hraft fame velike, kakor sonze romene, po zentu teshke buzhe iméti. To bi blo veselje glédati!“

Kedar je to isrekel, sletí shelod is hrafta, ino ga ravno na nos takó slo vdari, de se mu je kri polila, „O joj meni! savpije ves plashen mosh; sdaj sim sa svojo modróto prav dobro po nosi dobíl. Ako bi ta shelod buzha bila, zel nos bi se meni bil rasploshil (rasdrapal).“

Vse je boshja roka prav storila;
Nafha pamet nje ne bo vuzhila.

21. Hraft ino vèrba.

Bila je strašna burja eno nozh. V' jutro gre ozhe Ambrosh s' Makselnam svojim sinam okolj pogledat, kako škodo je vihar napravil. „Poglejte ozhe! je djal Mak'el, nar mozhnej hraft polaman na tléh leshi; šhibka verba sa potokam - kako zhudno je to, pa ravna po konzu stoji. Mišlil sim vender, de bi hud véter verbo lohkej polomil, kakor pa hraft (dòb).“

„Vidish, mojo déte! to djali ozhe, šhtiman hraft, ki se ni mogel vřhibniti, se je moral vlomiti; verba se je pa vřhibila ino mozhnimu viharju perpognila; sa to ji pa tudi nizh storil ni.“

Kdo šhtimano glavo nosi,
Ta po svetu slabo vosi.

22. Stari hraft (dob).

V' starih zhařih prideta enkrat dva mladenzha Janes in Oshbalt na sodbo. Janes sazhne sodniku tòshiti rekózh: „Pred trém letmi, preden se na deshele podal, sim timu Oshbaltu, ker sim ga miřlil sa svojga nar bolji prijatla, en drag perřtan, kateri je bil s' shlahnim kamenam vloshen, s-hraniti dal; sdaj mi pa hozhe perřtan vtajiti.“

Na to se je Oshbalt po perřtih vdaril, rekozh: „Jes se perduřhim, de sa noben perřtan ne vém. Mojimu prijatlu se gotovo po glavi méřha.“

Sodnik rezhe: „Imásh, Janes! koga na prizho, de si mu perstan isrozhil?“ Janes pravi: „To je moja nefrezha, de ni bilo nikogar sravno, kakor na polji star hraft, pod katerim íva flovó jemala.“

Oshbalt je djál: „Jes tudi na to perféshem, de od tiga drevéfa ravno tak nizh ne vév, kakor od pèrstana.“ Sodnik rezhe: „Jidi Janes, ino mi eno véjzo tajíftiga drevéfa perneli, de jo vidim. Ti Oshbalt pa tukaj (temo) oftanešh, dokler Janes pride.“

Janes gré. Zhes en zhašek pravi sodnik: „Kjé je neki Janes tak dolgo? Oshbalt, odpri okno, ino poglej, alj shé gré!“

Oshbalt je djál: „O pazh kar, Gospod! ne bo ga she tak hitro. Drevo je eno uro hodá od tod.“

Na to ga je sodnik napél, rekózh: „Oj ti bresdušhen, goljfiríki zhlovek! ti si hotel perlegati, de ravno tak sa hraft, kakor sa perstan nizh ne vévšh. Tebi je perstan ravno tak snan, kakor hraft.“ Oshbalt je moral s' pèrstanam na svetlo, ino je bil ravno na tajífto drevó obeshen.

Naj bo tat she tako fkrit,
Mora le na svetlo prit'.

23. Obdélana njiva.

Miklavshova hísha je stala v' frédi germovja, pa tudi v' frédi vboštva, s' ternjam ino s' léfhjam obráshena. O' shetvi, ob enim vro-

zhim polétnim dnu je Miklavsh pód leshjam v' senzi leshal. Sofed naloshen vos sternéniga memo perpela. Miklavsh nadévan vos nevošh-livo gleda, ino she škorej sofeda ne posdravi.

Sofed poštojí ino Miklavsha nagovorí re-kozh: „Naj bi ti le vsaki den eno toliko te tvo-je pušte semlje obdelal, koljkor nje tvojo leno truplo leshè pokrije, tak bi lahko she vezh sternéniga nashèl, kakor ga na tim vosi vidish.“

Miklavshu ta svet dopade. On sazhne ger-movje trebiti, ino kopazhine napravlati. Tak si je njivo bres vřiga potroškà (koshtanja) obde-lal, per kateri je lahko sam sebe ino svoje shivel.

Tam, kjer glad morí lenuha,
Najde priden došti kruha.

24. Sterneno klasje.

Neki kmet gré s'Tobijetam, svojim malim finam na njivo pogledat, alj bo sterneno (silje) dosorilo. „Glejte atej! rezhe nespámeten fan-tín, glejte, kako ene bilja po konzi glavo nosijo; te morjo pazh verle biti, une pa flabej, ki se jim tak niško perklánjajo.“

Ozhe vterga dvoje klasov, rekózh: „Abot-no déte, na! le pogléj: tukaj ta klas, ki se je toliko ošhabno k' viškoma stégal, je ves snet-liv ino prasen; ta pa, ki se je takó ponishno uklanjal, je poln nar leplhiga sernja.“

Kdor sam sebe povishuje,
Prasno glavo osnanjuje.

25. Namozhen grah.

Neki jigrashar (kavklar) naprosi kralja pred njim skrivno jigro pokasati, katero sbe nobeden videl ni. Na perpušhenje pride jigrashar pred kralja, ino pernese polno šklédizo namòzheniga graha, si da v' jilpi (hifhi) jiglo nastaviti, in sazhne tak vbrano grah sa graham luzhati (metati), de se en sa drugim na jiglo nabada.

Na to mu kralj rezhe: „Ljubi prijatel! Vi ste si ref veliko persadeli, ino dosti zhafa satrátili, se toljko teshávniga dela pa tak dobro perváditi. Hozhem val sa to po saflushenju plázhati.“ Potém sfreshetu (flushavniku) nekaj v' uho narozhí. On gré, in kmalo en shmeten (teshek) shakel pervlezhe. Jigrasharju se ferze smeji, ter misli, de bo shakel poln dnarjov dobil.

Kedar so pa na vkasu kraljevo shakel odvésali, ni bilo v' njemu, rasen goliga graha. Ino kralj pravi: „Dokler valha skrivna jigra ljudém k' nobenimu pridu (hasnu) ni, ino se vam sa to le mali saflushek kashe, bi vam hitro graha pománkalo, de bi vezh jigrati ne mogli; sa to sim val vkasal s' graham dovolj preškerbéti.

Kdor s' jigrashó svoj zhastrati,
Prasno flamo mlati.

26. Shtëta lezha.

Bil je svoje dni en bogatinz, ki je prav stisnjeno (lkopo) shivel. Ni jedil drusiga kakor samo lezho, kër je djâl, de je nar vshitnejši jéd, pa nar bolj kup. Zelo po serni jo den na den v' pilker nashtel, de bi je vezh ne pojédil, kakor toliko, de od gladu ne vmerje.

Alj kaj; per tim shtevenju ni vtegnil po domazhiji pogledati, ino marškatera velika shkoda ga je sadéla. Dokler je on per lezhi sedel, ino eno alj drugo serno perhranil, mu je hlapez mnogi shakel sernja odnelil.

Bogatin je ves vboshen vmerl, ino she na smertni posteli rekel:

Dobro je 's maliga zhifto ravnati,
Boljšhi she v' velkim se shkode varvati.

27. Lenéno seme.

Ena bogata gospá bi bila rada na svoji kmetiji prav lepo leneno imela. Prishel en barantavez s' lenenim semenam, ino je djâl; „Dajte mi shakel domázhiga semena, ki je malo sakaj; ino vam bom nemshkiga prav shlahniga pernesel, de ne bo boliga najti; pa en slat bo pridave (navèrshika).“ Gospá je v' to kupzhijo vdarla.

Lenár je pa bil prav spriden kosmovuh (goljuf). Sam per sebi je mislil: „Sdaj hozhem gospó prav vkaniti (spelati). Ravno to leneno ji bom pernesel. Tak mi pride zekin

saftonj. Naj se leneno flabo perkashe, saj lehko na flabo vreme, alj pa na maloprida semljo svernem.“

Pernesel je leneno seme. Gospá vfa veséla rezhe shakel na ravnost isprasniti. Alj na! — med sémenam nekaj sablshí. Bil je en slat perftan, nad katerim se gospá sazhudi, rekozh: „Ta pravi moj perftan je to, katerga sim sadno jesen sgubila. Per lenenim, ki sim ga spravlala, se mi je moral isineti.“

Lenarju pa rezhe: „Vi ste prav flepár, sakaj valha goljsija je ozhitna. Radi bi me bli s' mojim lastnim lenam sa ptujga oflepili. Namesto vam en zekín navrezhi, bote vi sdaj en zekin goljufnine plazhali.“ Sa ref je moral per gospolki shtrafengo (kasnino) odrajtati, ino je na to tak flabo sašlovel, de je moral to barantijo opustiti.

Naj si goljuf she tak svito ravnà,
Sadnizh ga lastna goljsija speljà.

28. Saklád v' njivi.

V' eni dalni, dalni desheli prideta enbart kmeta dva pred gospolko. Eden sazhne, rekozh: „Kupil sim od tiga svojga šofeda en kóš semlje; in kedar sim jo prekapal, sim najdel v' njej en saklád (shaz) sakópán; alj ne morem ga s' dobró vestjó obdershati, sakaj jes sim le golo semljo kupil, in ninam do saklada pravize.“ Na to je njegov šofed djál: „Ravno tak tudi jes ne morem per moji vésti toliko slata ino

frebra s - hraniti. Dnarjov nisim sakopal, sa to tudi moji niso. Verh vsiga tiga sim sofedu semljo s' vsim vred predal, kar je v' tajiti bilo, ino si nisim nizeh isgovoril.“

„Rasfodite sdaj, moder sodnik, zhigav naj bo saklad?“

Sodnik jima rezhe: „Slisihal sim, de bota vaju eniga sin, ino hzhér drugiga se jemala. Dajta otrokam saklad sa juterno (délshno)“.

Poshtena mosha obljubita to storiti, ino gresta veselo damo.

Nar frezhnej ljudi

Poshtenje stori.

*

En ptuj mosh je sravno stal, ino se timu filo zhudil, rekozh: „V' mojim kraji bi bila ta rezh vsa drugazhi obtekla. Kupzu bi ne bilo v' glavo padlo unimu vinarja dati, in sa ta del bi bil saklad vtajil. Zhe bi se bilo pa rasglafilo, bi ga bil uni na toshbo dal, ino saklad lebi svojit. Pravda tako napletena bi bila vezh posherla, kakor bi ves saklad snesil.“

Sodnik se je savsel rekozh: „Alj sije sonze v' tvojim kraji kalj?“ „Kako pa!“ mosh odgovori. „Alj tudi deshí per val?“ sodnik na dalej pobara. „Kaj pa de!“ pravi mosh. „To se mi zhudi,“ rezhe sodnik: „So per val pa tudi krave in ovze?“

„She le prav veliko jih je,“ veli ptujz. „Satorej; se sodnik saglasi, tak dober Bog savolj nedolshne shvinze lonzu sijati ino deshu jiti da. Vi tega v' resnizi ne saflushite.“

Srezha is takiga kraja beski,
V' ktirim polhtenja potrebniga ni.

29. Premaknen méjnik.

Brenko je imel lepo stanvanje v' fređi lepe lepe ledine, med sadunosnim drevjam, ki ga je bilo vse vse polno okolj safajéniga. Sofedov travnik se ga je dershal. Bresvétni Brenko bi rad svojo koshenino na sofedovo nategnil. Gre po nozhi, ino mejnik prezej delezh v' sofedov travnik prestavi.

Ne dolgo po tem slese Brenko na eno zhreshno po lojtri, zhreshne nabérat. Kér je nar vishej bil, se prekuzne s' lojtroj vred, ki je prepokonzu stala, snak na tla perletí, ino si ravno na tim méjniki, ki ga je prestavil, vrat vlomi. Bi Brenko mejnika prestavil ne bil, bil bi zhres nja v' mehko trato sletel, ino se malo polhkodval. Sa to pravijo v' perglihi, rekozh:

Dostkrat krivizhnik bres vse l'kerbí
Sam febi smerten kamen valí.

30. Vinska terta.

Vfadil je vertnar vinsko terto sa svoja hishò, ki je po zeli steni brajdo naredila, ino prav shlahno grosdje imela.

Sofedu je to shal djala. Shel je po nozhi enkrat, ino mu veliko nar lepszih mladik porésal.

Kedar vertnar sjutraj tak obresan terš vgleđa, se mu je silo vshalilo. Tizhaš nam-rezh šhe ljudjé védeli nišo, kako dobro de je, teršje obrésovati.

„Rasjokal bi se, s' terto vred, pravi vertnar, kakor se ona tak hudo obšekana solš!“ Alj le poglej — to léto je vinska terta toliko shlahniga grosdja rodila, de šhe nikolj v' poprejnih létah takó. Vertnarja je pa to k' frezhi svuzhilo teršje obresovati ino tak rodovitnej štoriti.

Naj nam sovrašnik lih šhkodo shelí,
Bog nam vse k' dobrimu špet premení.

31. Vinograd prekopan.

En ozhe je na smertni posteli svojim trém šinam rekel: „Ljubi otrozi! nimam vam kaj sapušiti, kakor to našho bajtizo, ino vinograd sravno. V' vinogradu pa je velik saklad pokopan. Le pridno kopajte, in najdlji ga bote.“

Po ozhétovi smerti šini zel vinograd s' nar vezhim trudam prekopájo — pa ne najdejo šrebra ne slata. Dokler šhè pa vinograd nikolj tak obdelan ni bil, jim je teršje toliko grosdja obrodilo, de so se nad jim savseli. Sdaj si šhe le šinovi prav vrajtajo, kako so pokojni (rajni) ozhe saklad saštopili, ino so v' gorzi prav debelo na vrate sapišali:

Pridnošt je nar bólj saklad,
Kdor ji vé rokó podát'.

32. Pojezhe ptizhize:

Neko lépo prijasno vef je vse polno fadunofniga drevja obdájalo. Silo lepo je v' spomladi (vigredi) zvetelo ino difhalo. Na véjah ino po germih okrog je veliko mnogoterih gmétnih ptizhiz prebivalo ino gnesdilo, na jefen so se pa veje vse polne jabelk, hrushek ino fliv obéf hale. Hudobni fantini sazhujejo sdaj ptizam gnesde jemati. Ptize tedaj tajisti kraj sapulhajo, ino drugam odletijo. Ni bilo vezh v' lepih spomladnih jutrih shvergolezhkih ptizhiz flifhati, ino vse je po vertih shalofno molzhalo. Shkodlive ofanze, ki so jih popred ptize pobrale, so se saredile, so perje ino zvetje pojedle. Vse golo je drevje ftalo, kakor po simi, ino malovredni fantini, kateri so drugekrat sadja dovólj imeli, fhe ene jabelke podifhati dobili nifo.

Boshji dar je vfaka ftvar,
Kdor jo ftrati, febe vdar'.

33. Sholti kanarzhek.

Kristinka mater profi, naj ji kanarzhika (lepiga romenga ptizhika) kupijo. Mati ji ga obljubijo rekozh: „Zhe se bofh smiram lepó zhedno sadershala, ino rada pridno vbógala, ga bofh imela.“ — Kristinka je vse obljubila.

Perifhla je Kristinka en dan is fhole, ino mati ji rezhejo: „Jes pojdem sedaj eno malo

isdoma. Tu na misi je ena mala nova fhkatelza; ne dotekni se mi nje. Alj me bošh vbogala, bom tebi, de nasaj pridem, kaj lépigada dala.“

Mati she niso pridno vrata saperli, she isteknivo (firbizhno) dekle fhkatelzo v' rokah ima. „Kako je lehka, sazhne rezhi; ino pokrovo je tak drobno navertano! Kaj je le notri? Mislila je, saj mene mati ne vidijo, ino fhkatelzo odpre — alj poglej, ko bi trenil, en zhúdno lep, ves sholt kanarzhek vun ferkne, ino veselo po hihi smuka in shvergoli.

Kristinka bi rada ptizheka hitro vjela in spet saperla, de bi mati ne védeli; alj ko je vfa vsoplhana s' gorezhim lizam urniga ptizheka po hihi podila — pridejo mati, ino pravijo: „Ti isteknivo, nepokorno dekle! hotla sim tiga lépiga ptizheka tebi dati; pa morla sim tebe popred poskúfiti, alj ga saflushish. Sdaj ga pa takej ptizharju nasaj ponešem. Prav pridni otrozi vse svésto fstorijo, Naj ravno stareshi per njih ne ftojijo.

34. Vkradeni fhkoriz.

Stari lovez Bruno je fhkorza v' hihi imel, katerga je ene besede srékati navuzhil. Ako ga je, postavim, lovez posvál: „Shkorzhek, kjé si?“ se je fhkorzhek vselej oglasil: „Tukaj sim!“

Sofedov Halek je imel s' ptizham veliko veselje, ino ga je hodil pogosto poslušhat.

Ravno ni bilo enkrat lovza v' jilpi, de ga pride Halek spet objiskat. Hitro on ptizha vjéme, v' shep (arshat) vtekne, ino se misli s' njim skos vrata potégniti.

Ravno ti zhaf pa lovez v' hisho odprè, misli fantu veselje narediti, ino po navadi sasove: „Shkorzhek, kjé si?“ — ino ptizhko v' fantinovicim shepi na ves glas sakrizhi: „Tukaj sim!“

Naj bo tat she tako skrit,
Mora le na svetlo prit'.

35. Hishni petelin.

Ena pridna gospodinja je vsako jutro svoje dekli na delo budila, kakor hitro de je petelin sapél. Déklama je na petelina tak slo merselo, de ste mu od jese vrat savile, sa naprej bolj per miru dalej leshat'. Alj gospodinja, she per starosti, ni mogla spati, ino je dekli she bolj sgodej (sa rano) vezhbart she o polnozhi sbudila, ker védela ni, kako sgodaj de je.

Kdor male nadloge ne poterpi,
She vezho teshavo si navali.

36. Pitana kokosh.

Imela je borna shéna eno kokosh, katira ji je vsaki den jajze isnesla. Shèni se pa eno jajze premalo sdí. Sazhne kokosh pitati, in se sanasha vsaki den po dve alj tri jajzeta v' gnesdi najti. Kokosh pa preopitana se obredi, ino nesti nehá.

Kdor to malo ne zheftí,
Tudi vezh'ga vreden ní.

37. Ptizhje gnésdo.

En grosen hudoben fantin je po v'fih germih ptizhje gnesda isjifkaval, ino je imel to gerdo vefelje mladim ozhi istikati (iskopavati). Mati so ga pogosto svarili, ino so djali: „Ti nevsmileno dete, Bog te bo gotovo shtrafal, alj se ne poboljšhaj, pomni moje besede!“ Pa rasvajen fantuh se natihim temu smejal, ino je zhedalej hujšhi delal.

V'eno nedelo jutro gré namesto zerkve v' hosto nove hodobije dopernafhat. V' verhi na enim vefokim hraftu (dobi) sagleda eno veliko gnesdo, spleshe hitro na dób, potegne eno mlado is gnesda, in ga dol vershe. Shé po drugo sega, kar stara v'fa serdita kanjuha (kanja) naglo perletita, ino mu s' svojim ojstrim klunam obedvoje ozhi isklujeta.

Kdor staršhe ne vboga, Boga ne zheftí,
Gorjé se v'fim tákim na sadno godí.

38. Rasdráshene zhibéle.

Shimej slése v' fofedov vert, ino sagleda poln germ zvetožnih vertniz (gartrosh). Vtergal je eno rékózh: „Sdaj se je bom enkrat prav sa to pravo navohal (naduhal).“ Ko je ravno svoj nolek v'na pol raszveteno rosho tilhal, ga na enbart strašno saboli. Ena bi-

zhelza je bila v' roshzo slesla, ino ga je v' nos piknila, kér jo je skoraj s' svojim duhanjam ftuzhkal (smel).

Nevkrozhane (nevkrotene) hude shelje
Nam smenijo v' jok veselje.

*

Shimej je bil hude jése. On sgrabi polne pesti (perdisha) parsti ino grud, ino sazhne ves ferdit po zhebelnjaku lúzhati. Skus to je tak zhebele rasdrashil, de to ga gosto obfule, ino vsiga opikale. On je na smert sbolel, neisrezhene bolezhine prestál, ino le sa en las je per shivlenji ovifel.

Bolshi je malo krivizo prebav'ti,
Kakor pa s' jeso veliko naprav'ti.

39. Muhe ino pajeki.

En kraljevizh je vezhbart rekel: „K' zhimu je neki muhe ino pajeke Bog stvaril! Ta merzhéf (shivad) vender nobenimu zaloveku k' pridu ni. Naj bi le mogel, vse bi pokonzhal.“

Moral je kraljevizh enkrat pred sovrashnikam béshati. Ves truden se svezher v' hosti vleshe, ino pod enim drevesam salpi. Eden sovrashnikovih sholdnirjov perlese s' golo sabloj njega samorit. Máhoma pa ena muha perleti, se kraljevizhu na lize vsede, ino ga tak možhno pikne, de le sbudi. On poskozhi, svoj mezh potegne ino sholdnirja spodí.

Kraljevizh se je sdaj v' hosti v' en berlóg

(lukno) fkril. Po nozhi je pajek luknjo s' pajzhinoj prepredil. V' jutro prideta dva sholdnirja sovrashnikovih pred berlóg, njega jiskáje. Kraljevízh jih flíhí, kako se pogovarjata. „G'ej, je djál eden, tukaj noter se je lahko fkril?“ „Nak, je rekel ti drugi, to nemore biti, sakaj noter gredózh bi bil pojzhíno rastergal.“

Po tem, de sta sholdnirja odjishla, je kraljevízh roke povsdignil, ino is ferza molil rekozh: „O moj Bog! kako lepo tebe sahvalim! V' zheraj ti meni fkus eno muho, donef pa fkos eniga pajeka shivlenje ohranil. Kako dobro je vse, karkolj ti ti stvaril!“

Vfaka stvar, boshji dar
Shè tok mala-hafen (dobízh'k) dala.

40. Velka riba.

Neki ribízh se je v' jutro sгодaj s' svojim zholnam na jesero podál, ino zel dén ribil. Pa koljkókrat je mresho potegníl, kar ene ribze vlovil ni.

Ves sháloften ino pobítiga ferza na vezher h' kraji potegne, ino mílli sam per sebi: „Morebiti je moje delo sa ta del saftonj, kér nísim popréd Boga sa shegen poprofil; hozhem pa sa naprej to storiti.“

Na to ena velika riba na enkrat perletí, ki jo je druga podila, se is vode v' zholn savali, ino per nogah ovefelenga ribzha klopozhe. „Noj, sdaj, je djál mosh, prav zhísto sposnam, de le:“

Tifti zhlovek frezhno s-haja,
 Ktirmu Bog svoj shegen daja.
 Bres Boga ni nizh mogozhe,
 Le na njemu vse leshozhe.

41. Hvaleshni pèsek.

Milka gospodizhna se je shla en dan sa potokam prehajat. Najdla je tam ene molpridne fantine, ki so ravno hotli eniga pfizhka (kusheja) vtopiti. Njej se vboga stvar vsmili. Kupila ga je od fantinov, ino s' sebo v grafhino nefla.

Kushek se je kmalo nje tak pervadil, de je povfodi sa njo letal. Eno nozh gre gospodizhna v svojo spalnizo spat. Pelek pa sazhe silo hudo pod posteljo lajati. Milka s' luzhjo spod posveti, in glej — en grosenski zhlovek, tolovaj, se je bil pod posteljo skrtil.

Ona krizhi na pomozh. Vsi ljudje zele grafhine perletijo. Slushavniki rasbojnika sgrabijo, ino ga v jezho pelajo. Na sodbi je obstal, kako je mislil gospodizhno vmoriti, grad pa obropati.

Milka je Boga hvalila, de jo tak frezhno refhi, ino je djala: „Kdo bi bil vedel, de bo ta vboga stvar, ki lim ga smerti vbrabila, — tudi meni shivlenje odtele.“

Kdor ljubo shvinzo rad ima,
 Mu Bog tud s' njo svoj shegen da.

42. Nespámetne Ovze.

Pafil je en mlad ovzhár v' planini svoje ovze. V' nekim popoldné sede na eno pézh v' senzo pod eno hojko (jelo), ino sadremle. V' spanji neprenehama kima, in se na prej s' obesheno glavó nagiba. Oven (ovzhji kosel, kalhtrún) ki je bliso njega dersal, ga vgléda, in misli, de bi se rad ovzhar s' njim terkal. Sa to se poraste, nekoljko ritanlko (sad) stopi, se v' ovzharja saletí, ino ga s' svojim rogmi grosenlko butne. Ovzhar, is fladkiga spanja tak gerdo sdramlen (sbujen), od jese vel serdit lko-kama ovna s' obema popade, ino ga v' blishen prepad (bresn) sakadi. Ovze, kedár to vidijo, jih per sto sa ovnam poskaka, ki se po skalovji rasmefárjo ino pobijejo. Ovzhár pa si je lafe pipal in tulil rekozh:

Joj vsakmu! ki jese tolashit ne sná,
V' nesnano nefrezho ga berfh sapeljá.

*

Nefrezha, ki se je s' zhredò pergodila, se je rasglasila po zeli planini. En star, prav saftopen ino vel poshten ovzhár si je pergodbo v' dober nauk s - hranil.

Silili so nja fini ino hzhere ob enim sémnji v' mesto na raj (plef). Ozhe jim brani rekozh: „To ni sa vas. Tamkaj se malokdaj prida godí. Jes sim vas v' nedolshnosti poshteno isredil; tamkaj bi se pa lahko spazhili.“ „Kaj pa de! pravijo mlajshi; saj grejo tudi drugi kekej“ (taj).

Na to jim rezhe ozhe: „Ref de veliko jih je she fhlo, pa tudi sdravje ino shivljenje, nedolshnost ino poshtenje so napravili. Hozhete vi sa ta dél ravno tak po njihovim ravnati, kalj? Ne delajte faj kakor ovze. Snano vam je, de zhe ena v' glabozhino fkozhi, vse druge sa njò polkazhejo. Sa to se jim zhudite, rekozh: „Oj ti neyumna shivina!“ Pa tudi zhlovek, ki se v' nesrezho sakopá, samo sa to, ker drugi tudi tak délajo, ni trohe bólj pameten, in she hujshi kakor shivina, ki pameti nima.

Ako en drugi lih v' vodo fkozhi,
Si ti nikar sa njim sukne ne smòzhi.

43. Vkraden konj.

Enimu kmetu je bil po nozhi nar bolji konj vkraden. Sa to se je petnajst ur hoda na en konjski semenj (terg) podal, si drugiga kupit.

Pa poglej — med kónji tudi svojiga na prodaj vglèda. Hitro popade konja sa vujsdo, ino na ves glaf savpije: „Klufe (shmet) je mojo, pred trém dném mi je bilo vkradeno.“

Zhlovek, kterije konja prodajal, rezhe na to ves prijasen: „Vi se mòtite, ljubi prijatel! Tiga konja shé zhes eno leto imám. To ni váš konj, le podoben bo vášhimu.“

Kmet konju ozhi s' obedvema rokama sakrije, rekozh: „Ako vi klufe sa ref she tak dolgo imate, povéte sdaj, na ktirim ozhesi je slepo?“

Zhlovek, kí je bil konja sa ref vkradil, pa ne na tenko ogledal, se vstrašhi. Ker je bil pa perfilen nekaj odgovoriti, je na v' en dan rekel: „Na levim ozhesu je slep.“

Sdaj kmet konju ozhi raskrije, ino na ves glas pové: „Sdaj se ozhitno vidi, de si ti tat ino lashnivez. Tukaj le vfi poglejte! konj ni trohe slep. Samo sa to sim tako baral, naj de bi tat na svetlo prishel.“

Ljudje, ki so okolj stali, se smejiyo, ino s' rokami plefkajo rekozh: „Vjel ga je, vjel.“ Konjski tat je moral konja nasaj dati, ino saflusbeno fhtrašo prestati.

Naj bo tat she tako svit,
Mora enkrat v' roke prit'.

44. Velik vol.

Pogovarjal se je ozhe s' svojmi otrokami, kaj de se zhlovek vse navuzhi ino pervadi, ino kaj vse fkos perváyo storiti samore. „Hozhem vam tega v' perpovedi rasgled pokasati. Perpovedujejo, de je nekdej en mosh velikiga vola okolj vodil, kateriga je v' prizho mnogo ljudi na ramo sadel, ino prezej dolgo po zésti gor in doli nosil, ino si je s' tim posebnim délam dosti dnarja saflushil.“

„Barali so ga, kako neki je on k' tej zbudnej mozhi prishel?“ Na to pravi: „Kedar je she ta vol malo tele bilo, sim junzheta dan na dan sa ene dve uri po dvorishi prenasbkoval. Janez je s' vfakim dném teshej perhajal, pa

tudi jes sim bil od dné do dné mozhnejshi. Sadnizh sim k' toljki krepkosti prishel, de me zel vol s' vsó svojo teshó ne potlazhi."

Naj shé bo to resniza alj pravliza, fkle-
ne ozhe, gotovo resnizhen je vender star pre-
govor, ki pravi:

Daja pervaja zhloveku krepkóft,
Ino sa delo potrebnó lastnóft.

45. Preobloshen ofel.

Hotel je en vertnar (gartner) na tershen den v' mesto, ino obloshi svojiga ofla s' selenjavo toljko, de se ni vboge shivine drujiga videlo, kakor glava.

Po poti prideta fkos eno verbinje. Vertnar nareshe ene búterze verbovih fhibiz sa terte, ino jih na ofla vershe rekozh: „Eno tako bremze (malo tesho) bo fhe moj ofel vselej nefil.“

Grésta naprej fkos eno léshje. Nabral fi je vertnar per enih dvakrat dvanajset lepih ravnih palzhiz, rosham sa perstaviti, ino mu jih sopet navali rekozh: „Saj fo léhke; ofel jih fhe zhutil ne bo.“

Kedar je bilo shé sonze visoko, ino vrezhina mozhno perpékalà, illezhe vertnar svojo seleno sukngo, vershe jo verh drujiga tovara, in rezhe: „Saj ni shé delezh v' mesto; kaj pa ta plabuta (jopiza), ki jo s' mesinzam vsdig-nem, ne bo mi shivinzhe polomila.“

Shé le isrekel je to, ofel se na kameni spotekne, pade, in od prevelike teshe potert obleshi.

40

Ves prestrafhen sdihuje vertnar na ves glaf, rekozh: „Sdaj she le k' svoji lastni shkodi sposnam, de se ljudje ino shivina ne smejejo. preobloshiti.

Ako she eden komaj dershi,
She ena troha, ga vgonubi.

46. Vkraden mesig.

Tata dva fta mesga (mulo) vkradla ino s' njim v' gofho sbeshala. Tam se pogovarjata, kaj sa eno zeno bi ga prodala, in koljko bo vsakimu dnarja vergel. Alj skregala fta se, in se sazhela tepsti ino tergati.

Kedar se pa ravno nar huj kavfata, se en treki tat perkrade, ino jima natihoma mesga odshene. Kedar ga je she tak dalezhd odpelal, de ga ni bilo mogoze vezh dojiti, fta ga she le pogreshila. Vsa kervava se shalofno sa njim osirata. Eden pravi: „Po resnizi ino pravizi: Kakor dobila, tako sgubila.“ Ta drugi pa rezhe:

Kar med dvema boj storí,
Trek'mu v' fhako perleti.

47. Mérkovza per dnarjih.

Slésla je merkovza fkus odperto okno v' s-hrambo eniga skop'ga bogatina, ki ni svoje shive dni vbogim vinarja dal.

Nevsmilenza ravno ni bilo domá. Merkovza najde polne shkrynje dnarjov, ki jih je presufhal;

se jih loti, in sazhne polne taze slata in frebra
skus okno metati.

Ljudjé, to viditi, skupama ulizo naletijo,
se sa dnarje tepò ino lasajo.

Ker je fhkrinja she isprasnjena, fhè le
fkopez po ulzah pride, in vel prestrašhen vgle-
da, kar se pred njegovó hišó godí. Shé od
dalezh merkovzi s' pestjó proti, in jo preklinja
rekozh: „Zhaj ti neumna shvina!“

Kedar se stískovz tak od jese péni, stopi
en fosed k' njemu rekozh: „Réf de neumno je
dnarje skus okno lúzhati, kákor je merkovza
naredila; alj jih po vashe le samo v' fhkrinjo
saklépati, je vender she bolj ábotno.“

Hvale vreden mosh je ta,
Ki, kar ma, tud' drugim da.

48. Medvédova kosha.

Bil je v' ení sarafheni hosti filo velik
médved. Obert in Lovre, dva popotna lovza
sta po tájistim kraji hodila. Slífbati to, se po-
ménta rekozh: „Hozheva ga kmalo iméti.“

Hodila sta sa ta del den na den íkerbno
medveda zhakat. Na vezher pa prideta v'
kerzhmo nasaj nar bolje vino pit, zhe ravno
bres dnarjov. „Na medvedovo kosho pijeva,
sta kerzhmarju djala, on bo vse plazhal.“

Eniga dné, kedar sta ravno po hosti ho-
dila, kar medved strafhansko nad nju perarmuli.
Obert vstrelí, alj trepetáje ga ne sadene, ino
nagloma na drevo íplesá, Lovre she pa spro-

shitini mogel. Na tlà se vershe, ino pozimi, kakor bi mertev bil. Medved ga na uftih, per nosu ino na ufhefih ovoha, ino draple svoj pot naprej, sakaj medvedi se mertviga ne doteknejo.

Obert is drevesa perpleshe ino Lovreta v' fhali (sa fhpal) pobara: „Ti, kaj pa ti je medved na uho povedal?“

Lovre mu odgovori: Rekel je: „Medvedove koshe ne predajati, preden medveda dobiva.“

Kdor prej sapravi, kakor dobí,
Takimu srezha v'feshj spodleti.

49. Volk lashnivza vje.

Janshek, en lashnivi fantizh je sa veliko hostó ovze pafil. Eniga dné fi je maloprida fhalo (fhpal) vbral, ino sazhél na vel glaf krizhati: „Volk gré! volk gré!“

Zela truma blishnih veshanov na ta vrésh s' sekirami ino kolami perleti, volka vbijat. Kedar pa she volzhjiga sledú ne najdejo, se povérnejo spet damò, ino Janshek se jim na tihim posmehuje.

Spet drugi den Janshek vpije: „Volk! volk!“ Príhlo je spet velhanov, pa ne vezh toliko. Pa tudi tem samérsi, de glave otréfa-jo, ino gredo nejovolni damò.“

Treki den pa volk sa ref pride. Janshek sazhne nevsmileno krizhati: „Voj! pomagajte, pomegajte! Volk, volk!“ Pa ni bilo zhloveka ne eniga na pomózh!

Zhéda, kar jo je bilo, fkokama v' vés per-
beshi. Janshek pa, ki ni mogel s' ovzam' vred
hitro letéti, ga volk sgrabi, rasterga, ino po-
hrufta.

Tok je lashnivez
, Sam svoj golfivez.

50. Hvaleshni lev.

Bil je vbogi sushen k' smerti obfojen,
sa to, kér je bil svojimu gospodarju vschel.
Pergnali so ga v' eno prostorno, shiroko ógra-
do, ki je bla vfa osidana, ino ispuštijo grosóvit-
niga leva, nad nja. Veliko jéser (stavshent)
ljúdi je gledalo.

Ves divji plane lev nad fromaka, — pa
hitro se vstanóvi, ga sazhne s' répam gladiti, od
veselja okolj nja poskakovati, ino mu ves pri-
jasen roko lishe. Ljudje se sazhúdiyo ino ba-
rajo sushna, kako bi to bilo?

„Sushen jim perpovedujé, rekozh:“ Kedar
sim bil svojmu gospodarju vtékel, sim v' pusha-
vi v' en berlog sbeshal. Tiftokrat je ti lev
k' meni perjezhal, ino mi svojo tazo kasal, v'
v katero si je bil ojster tern sabodel. Jes sim
mu tern isderl, ino od tiftiga zhasa me je on
s' sverinskó meseninó preskerbel, ino mirno sva
v' berlogi shivela.

V sadnim lovi so naj vjeli, raskrushili;
sdaj pa se blaga svir veseli, mene (pet najti.“

Ljudstvo, kar ga je bilo, je nad hvalesh-
nostjó sverine od veselja savseme, ino vpíje na

vef glaf, rekózh: „Dobrotlivi zhlovek ino hva-
leshni lev naj shivita!“ Sushen je bil proft
spushen, ino od ljudi bogato odarván. Lev ga
je pa is morisha spremljal, kakor krotek
pfizhek, je per njemu oftal, ino obenimu sha-
liga ftoril ni.

Sverina dobrótnika fvojga fposná,
Tud zhlovok naj ferze hvaleshno imá.
Prelepe fo lepe dobrotne roké,
She lepshi zhloveka hvaleshno ferzé

51. Prasno slato.

Dva brata Alesh in Tomash fta fe zhres
morje podala v' dalnim, novím kraju fвета svo-
je frezhe jifkat.

Alesh fi je kof zeline (ne obdelane
semlje) fprofil, ino is nje s' velikim trudan
njivo naredil, de fi je v' kratkim kruha dovolj
perdelal.

Tomash se je pa na gore podal slat péfek
naberat. Revno je moral famih koreninz ino
drevesnih fhkorinz shivéti, alj vender je per-
nesil poln shakel slata k' fvojmu bratu nasaj.

„Brate, poglej! je djál, kako fim frezhen
bil; vse to je mojo. Alj daj mi hitro kaj je-
fti. Zhífto fim flab ino sdélan od famiga gladú.

„Shé prav, rezhe Alesh, dal ti bom jéfti,
alj ti bofh vef shivesh meni s' slatam odvagal.“
To je Tomashu slo samerselo; pa kaj fi je ho-

tel, ker je bil tok s-hudel ino oflabel, de ni mogel naprej.

Kedar je shé Alesh v' enih dnéh vse slato svojiga brata imel, je djal: „Preljubi moj brat! na svojo slato nasaj! Nifim tak' nevmilenz ne, tebe ob tvoje spraviti; le pokasati sim tebi hotel, kako naš bogastvo ne stori frezhne, in de je pridnost boljshi od slata.“

Kdor pridno dela in lakomen ni,
Lehko bres vřiga bogastva shivi.

52. Biferji v' pufhavi.

Sajshel si je bil en popotnik v' neko tajishih pufháv, v' katerih zele dni hodá ni drugiga videti, kakor shgezhi péfek, ino ni bajtize najti, kjér bi ljudjé prebivali. Shé vel slab od gladu ino sheje vender do koshatiga palmovga dreva perlese, ino najde sravno en hladen studenz. Per studenzu sagleda shakelz. „Hvala Bogu! je djal mosh, shakelz potipáje, bo morebiti grah, de se s' njim poshivim, ino gladu ne vmerjem. Shelno shakelz odveshe, ino se prestrashi rekozh: „Oj, Bog pomagaj! so le biferji.“

Boljšhi sa lazhniga kruha kôf,
Kakor pa shlahniga kam'nja vós.

*

Bore mosh bi bil per dragih biferjih (perlnih), ki so bli vezh tavshent tolarjev vredni, od gladu vmerl. Alj, sazhel je prav svésto

moliti — ino na enkrat perjaha na velbljudi (kameli) en samórz, se na pol shiviga zhloveka vsmili, mu da kruha ino shlahniga sadu, ino ga na kamelo sravno sebe posadi. „Le poglej! je djal samórz, kako zhudno Bog vie vishari (vlada). Misliš sim, de je nefrezha sa mene biferje sgubiti, pa je le bila velika frezha. Bog je tako dal, de sim spet tosem prišel ino tebe smerti rešhil.

Kjér je nam nar vezhi fila,
Tam je boshja roka mila.

53. Shlahni kamenzi.

Imel je en slatár slate, lílo drage shenfke lepotije sa imenitno góspó v' deli, katéra mu je vezh nar drashej kamenzov sa vdelat dala. Ti svetli kamenzi, ki so tak lepo jiskrali, so Obertu, slatárjovimu fantu toljko dopadli, de se jih nagledati mogel ni.

Na enkrat pa mojster dva nar lépsih kamenzov pogrešhi. Sdajzi je svojga fanta obdolshil, ino njegovo jilpo (kamro) prejikal, v' kateri je spal; ino je kamenza nad eno omáro na sidu v' eni luknji najdel.

Obert se je szer prizhal, de ni kamenzov vsel; mojster ga je pa le prav možhno otepil ino od hiše spodil rekozh: „Ti lí na gavge sállushil.“

Drugi den slatár spet en kamenzhik pogrešhi, ino ga v' ravno tajisti luknji najde. Na to je prav škerbno pasil (gledal), kdo bi

vender kamenze taj fkrival. Sdaj pride fraka, ktiro je fant isredil, ino jo na delavno míso pervadil, pobere s' kljunam en svetel kamenz ino ga v' poprejno luknjo na sid sanefe.

Slatarju je bilo prav v' ferze shal, de je s' vbogim, nedolshnim fantam tak po krivizi naredil. On ga spet k' sebi vseme, mu odvseto zhest poverne, ino mu, obdarvaje ga, bolezhine obilno poplazha.

Tak se varvaj natolzváti
 Kak v' ljudi kamnje metáti;
 Lehko se krívizhni vgene,
 In nedolshen pa sadene.

54. Sdravi kamenzi.

Florjanz, fhe zelo mlad vosnarfki (furmanfki) hlapez je od shganja nevarno sbolel. Sdravnik njemu rezhe: „Alj shganja zhifto ne opustifh, tak bo tvoja smert; sakaj ono je strup sa mladino.“

„Tiga ne morem, pravi bolnik; prevezh fim se ga pervadil. To le slafhko ga moram vsaki den iméti.“

Sdravnik na to rezhe: „Ako je pa temu taka, bom kaj drugiga svetval.“ Drugi den mu pernese eno pisano fhkatelzo polno zhednih kamenzhkov, ino pravi: „Vsaki den en kamzhizh v slafhko versi — pa ga vsakobart noter pusti, tak ti ne bode shganje fhkodvalo.“

Bolnik je ménil, de imajo kamenzi kako posebno mozh shganje nelhkodlivo storiti, ino

je vsaki den en kamzhek v' flahko vergel. Tak je s' dnevam, de sam ni vedel kako, eno- koljko kapelz manj shganja popil; in kedar je k' sadnimu flahko s' kamenzi napolnil, se je tudi she fhkodlive shganjize odvadil.

Lehko se vfaka rasvada premaga,
Zhe se pobolshanje le neodlaga.

55. Kamen povrazhila.

Bogatin se je s' enim vbogim teshakam (delavzam) kregal, ino je v' njega en kamen saluzhal. Sromazhek kamen pobere, ga s - hrani ino misli: „Le zhaj, bo she ura prishla, de ga bom jes hudobnimu zhloveku vernil.“

Bogatinz je fkus, svojo prevsetvanje postópanje, ino sapravlanje zelo oboshal, ino gré enkrat ves zapast memo fromakove kozhe.

Teshak sdaj kamen popade, ga nesrezh- nimu moshú v' herbet saluzhat. Pa hitro si nehá, in sam per lebi pravi: „Sdaj sposnam, de se mashvate nikolj ne smémo, sakaj, ako je sovrashnik nash bogat ino imeniten, tak bi ne bilo pámetno; zhe je pa fromak; bi bilo nevsmileno. Alj bodi si kakor hozhe, vse- lej je mashvanje hudobno in nekershansko.“

Kdor sovrashnikam odpufha,
Se sa njega Bog poskusha.

56. Vrezha perstí.

Neki bogatin je eno vbogo vdovo ob edino njivo, ki jo je sa ozhetam iméla, spravil, svoj vert nategnit (raslhirat). Ravno je drugo jutro po njivi hodil, kar pride zapushena vdova s' enim prasnim shaklam, (vrezho) in ga prosi s' folsnim ozhmi, rekozh: „Lepo val profim, le toliko semlje mi od te moje delshine (dote, erbije) vseti najte, kar nje v' vrezho pojde.“ „Leto prasno profhnjo vam prav lahko dovolim,“ rezhe bogatesh.

Vdova shakel semlje nadéva (napolni), in rezhe: „Sdaj pa she eno profhnjo! Bodite tak dobri, ino pomagajte mi vrezho na ramo sadéti.“ Bogatin, dela nevajen, se dolgo brani. Vdova pa le prosi in prosi; dokler ga k' timu perpravi. Alj shakel vsdigáje stoka, rekozh: „Ne morem ga; preteshek mi je.“

Na to ma pa vdova sa shivo prav ojstro pové: „Ako vam je shé ta shakel semlje preteshek, kako val she le bo zela njiva, ki jo v' jeser (tavshent) shaklov ne podevama, v' vezhnofti teshila.“

Mosh se take besede prestrafhi, ino ji da njivo nasaj. „Sdaj she le sposnam,“ je djal:

Vse po krivizi dobleno blagó
Krivizhnika v' vezhnofti tlázhilo bo.

57. Sapravdana kmetíja.

Stari Lenart je bil zel pravdovez, in je hodil neprenehama k' doktorjam shtenge shtet. Enkrat sagleda, de per sosedi sid (mir) trú-pajo (prekopújejo) novo okno narediti. Lenartu to ne gre po glavi; sazhne se sosedu grositi, de ga bo toshil.

Sosedje grejo nad Lenarta, ino mu branijo, rekózh: „Vender na tvoje stare dni se kar v' pravdo ne vtikaj; ta bederija (prásna rezh) ti nikolj prida ne pernese.“ Alj Lenart se ves vtogoti, in vdari po misi, rekózh: „Mosh beseda! de bom dobil, in pa napravil, de ne bo moj sosed vezh v' mojo dvorishe gledal.“

Lenart se sazhne pravdati, pravdo sgubi, in more vse potrosfheke (koshtanje) poplazhati. Ker je bil vezhno v' toshbah, se je tak sadolshil, de shé ni imel s'zhem vezh plazhati; sa to mu kmetijo na boben predajo.

Mihel, premeshniga kmeta fin jo je kupil. Smeiijo se mu sdaj eni sosedov rekózh: „Kar si jiskal, to si najdil, ino skos svojo pravdo naredil, kar si shelel. V' refrnizi! sdaj sosed vezh v' tvojo dvorishe ne gleda, ampak v' Mihelnovo.“

Kdor veliko pravd peljá,
Sadnizh prásno moshno má.

58. Zhuden sid.

Prebivalzi neke famotne kmetije so ob sadni vojski veliko strahu prebili. Nar strahnej je bila sa nje ena nozh.

Sovrashniki so tajisti kraj dosegali. Nebo se je po nozhi tam pa tam od pogorenja sharilo, rudezho kakor kri. Strahno strelanje se je flifhalo. Ravno je bilo po simi, vse terdo od mrasa, in vreme hudo.

Vbogi ljudjé so se vleskosi tresli, de bojo perhruli jih obropat, ino is hishe isgnat. Stari, mladi, ino otrozi so zelo nozh prebedeli, ino v' jispri premolili. Stara bábiza so is starih molitvinih bukviz brali. V'eni molitvi, ob zhanu vojske, so bile te posebne besede: „Naj Bog mozhen sid (mir) postavi, de bode sovrashnikam v' nalho prebivalishe vbranal!“ Mladi gospodár, ki je prav svesto poslušhal, je sam per sebi djál, to bi bilo vender prevezh, profiti dobriga Boga, de bi savoljo naf sid napravljál.

Med tem je nozh minila, ino sovrashnika ni v' hisho bilo. Vsi so se temu zhúdili. Kedar pa v' drugo jutro zhres prag poglédajo --- vidijo hilho od tistiga kraja, kjer so sovrashniki stali, od vetra s' snegam kakor s' sidam tak fameteno, de ni bilo mogozhe pregasiti.

Vsi pravijo: „Bodi Bog hvalen!“ Stara pa rezhejo: „Poglejte, tak je Bog vender sid naredil, ino sovrashnikam v' nalho stanvanje vbranal. Sa to smiraj pravim:

Kdor savupa prav v' Bogá,
Se níkolj ne ogoljfa.

59. Jerbas kruha.

Bila je enkrat velika velika dragota. Ne-ki bogat mosh rezhe nar révnejšim otrokam domázhiga mesta v' svojo hišo. Vkashe jim jerbas kruha perneſti, ino pravi: „Tukaj imate poln jerbas kruha; vsako vsemi en hlebiz; ino tak pridete vsaki den, dokler nam Bog boljſhi létne vzhakati da.“

Otrozi planejo nad jerbas, se vjédajo ino píplejo, kér bi rado vsako nar vézhiga imelo. Rasleteli so se, de se nobeno ſhe sahvhalilo ni. Le Franza, lósno (borno) pa ſnashno oblézhená dekelza od ſtrani na sadnje pozhaka, vseme nar manjšhi hlebez, ki so ga drugi v' jérbaſi puſtili, poljubi (kuſhne) roko moshu prav hvaleshno, ter gre lepo pohlevno ino pametno damó.

Drugi den se otrozi ravno tak gerdo sa-derſhó, in borna Franza je hlebez dobila, ki ga ni bilo pol, kakor drugih. Kedar pa Franza kruh damo prineſe, ino ga bolna mati nazhnejo, se veliko svetlih ſrebernikov is nja poſiple.

Mati se preſtráſhijo rekózh: „Spotam poj-di, ino dnarje odrajtaj, ſakaj le ſkos smoto ſo mogli ti dnarzi v' kruh priti. Franza neſe odrajtat.

Dobrotliv mosh je pa djál: „Ni bila smota ne. Naleſh ſim rekel te dnarje v' nar manjšhi hlebez varno sapezhti, tebe, pridno déte podar-

vati. Le smiraj tak pohlevna ino sadovoljna bodi, Kdor s' malim hlébzam raj sa dobro vseme, kakor bi se sa vézhiga pipal, si nefe vlabart blagoflova (shegna) boshjiga s' tajistim damó, de si ravno dnarji v' kruh sapezheni niso.“

Kdor shé mali dar zhesti,
 ‚Se velik'ga vreden ítrí.

60. Vkraden kof mesa.

Dva kmetihka hlapza, Miklavsh ino Jurko sta vsak svoj vos derv svojimu gospodu v' grad perpeljala, ino gresta v' grahlinko kuhajo. Kakor hitro je kuhar pete odnesel, jima po gerzho ova (piti), shé savihan Miklavsh is kotla kof mesa ismekne (vkrade) ino ga Jurku v' shep potilne, rekozh: „Kedar kuhar nasaj pride, ino po mefi bara, te bom perdulhil, de ga nisim stisnil; ti pa lahko perfesheh na to, de ga nisi vkradil, tako si oba lahko pomagova.“ Zhes en zhas pride kuhar, v' kotel pogleda, po tem pa hlapza prav ojstro prime, rekozh: „Kamo je meso?“ Obedva se odrésheta, kakor sta se pogovorila.

Alj kuhar jih sazhne, rekozh: „Ti Miklavsh si meso is kotla vsel, to prizha tvoje od faj vmasano rokavo. Ti Jurak si ga pa s-hranil, sakaj masha ti po sukni na pete lese. ‚Sram vaj bodi, ino greha naj vaj bo strah. Naj bi ravno ne bil jes vajne svijazhe vgladal, vedel bi jo vender Bog, ki vidi v' ferze vsakiga zhloveka.“

Morla sta koš mešá odrajtati; ino sta bila sa tatvine del po saľushenju fhtrafana.

Lehko se je ljudém polegáti,
Alj nemogozhe Boga ogoljfatí.

61. Tri nar shlahnej dišhave.

Eniga kraljevizha (kraljeviga fina) je ploha (nagel desh) na sprehodi vjela, de je ihel v' blishno kmetilhko hilho vedrit.

Ravno so otrozi sa misoj sedeli, per polni fkledi ovfenga mózhnika. Vřim je dobro dišhalo; jédli so, de je bilo veselje, zherstvi in lepo rúdezhi, kakor mleko in kri.

„Kak je to vender mogozhe, kraljevizh materi rezhe, de jim tak borovajéd toľjko dobro dišhá, in so per tim tak sdravi in lepiga liza?“
Mati je odgovorila: „To storijo trojne dišhave, s' katerim jéd dišhezho napravim, to je: Jes dam otrokam kořilo popréd s' delam saľushiti; rasen na miso od mene nizh ne dobijo, sa to de s' gladam sa miso pridejo; vadim jih pa tudi s' dovolnostjoj sa ljubo vseti to, kar imajo, ter jih na fladzhize ino posebne jedi ne rasvajam.“

Na sveti ljudém nar boljshi jedí
Le delo in glad, pa dovolnost stori.

62. Posébna jéd.

Povabil je enkrat veliki barantávz (řhtazunár) svoje prijatle is mesta na svojo pristovo

sa morje, jim s' posebnim morškimi ribami postrezhi. Mnogoterih jedí je shé bilo na misi; k' sadnimu pernese veliko pokrito íklédo, ino v' tej, so mislili, de bojo posebne morške ribe, katerih so zhákali. Kedar pa pokrivalo odvsdignejo, namesto rib le nenekoljko zekinov nájdejo. „Priyatli moji! jih íhtazunar na to ogovori, ribe s' katerim sim vam postrezhi obljubil, so leto-íhno léto trikrat drashej, kakor sim rajtal. Po zekini so. Per tim mi je na misel príhlo, de v' tej véfi teshák (delavz) bolán leshí, in s' svojim otrokmi strada. Tíga, kar bi sama ta jed veljala, se lahko une srote pol léta shivijo. Ako tedaj hozhete, moja gospoda! de po marške ribe pohlem, vam jih bom kmalo rekel napraviti. Ako pa ste per volji, te dnarje vbo-shzu prepustiti, — val hozhem s' potozhnim ribami, zhe ravno bolj kup, pa vender dobro poslushiti.“

Ta vsim gostam dopade; njih vsaki je she en zekín dodál, ino unimu sromaku se je tak sa eno leto pomagalo.

Naj se ne mašti tvoja brada,
Kedar ti véh, de sofed strada.

63. Strena podkuv.

Shel je en kmetshki mosh s' Tomashejam, svojim sinam zhes polje. „Poglej! rezhe ozhe, na poti postojé, en kof podkve na zesti leshí! Poberi ino s-hrani jo.“ „Kaj pa to, pravi Tomashek, saj se ne splazha, de bi se perpo-

gnil po njo.“ Ozhe podkvo pobere, ino jo molzhé v' shep vtekne. V' prvi vefi kof podkve kovazhu sa tri pénese prodá, ino sa te dnarje zhrefhenj kupi.

Shla sta naprej. Sonze je vrezho perpé-kalo; ni bilo dalezh okrog ne hifhe, ne senze, ne studenza videti. Tomasheka bi bilo od shéje konez, in shé ozheta vezh dohajati ne more.

V' tim da ozhe, kakor posablije, eno zhrefhnjo pafiti. Tomashek jo sheljno pobere, kakor bi bila golo slato, ino se hitro s' njoj pohladi. Sopet na ene stopinje ozhetu druga zhrefhnja vjide. Ravno tak hitro feshe Tomashek sa njo. Ino tak da ozhe Tomasheju vle zhrefhnje pobrati.

Kedar so zhrefhnje she pofhle, ino Tomashek sadno posobal, se ozhe smeje ogledajo ino pravijo: „Vidilh, le bi se bil sa podkvo enkrat perpognil, in ne bilo bi se ti treba sa zhrefhnjami stobarti perpogibati.“

Kdor kofizh kruha samezhuje,

Drobtinze vezhkrat pojifkuje.

64. Konjski shrebel.

Ofedlal je ratej (kmet) svojiga konja, v' mesto jahat. Preden se vsede, sagleda de na eni nogi enga shrebla ni, alj on le odjaha rekozh: „Kaj pa en shrebl, je alj ga ni!“

Zhes en zhaf konj podkvo sgrabí. „De bi kovazhenza blisoj bila, je djal, dal bi konja

podkovati; pa kaj sa to! faj po tréh podkvaň
ſhe vſelej gré.“

Konj ſi pa na terdim poti rog ofhkodje ino
s - hromi. Dva tolovaja ſkózhita is goſhe, jes-
diza oropat. Ni jima s' ſhántovim konjam vjiti
mogel - in vsela ſta mu konja, s' vujsdó, s' ſed-
lam ino s' baſago.

Kedar pelhez damo pride, pravi: „Ne bil
bi verjel, ſavolj eniga ſamiga konjſheka ob
konja priti. Reſniza je vender, naj bo ſa zhaſ-
no alj vezhno, kar pregovor pové:

Dofťkrat v' málímu ſamudo
Naredi veliko truda.

65. Slati ternk.

Hotel je enkrat en kraljevi ſin ribe na
ternik (vudizo) loviti. Naredili ſo mu zhedno
rántizo (rajzo), ino na ſhidani vervizi (ſhnuri)
je bil ſlat ternek pervéſan.

Kraljevizh gre na jesero, verſhe ternk v'
vodo, ino v' kratkim eno ribizo is vode poteg-
ne. Sopet ternk v' vodo ſpuſťi; velika ſhuka
ſe obefi, vervzo vterga, ino s' ternkam od-
plava.

Na to kraljevizh rezhe: „Tak nimam dru-
giga ſa ſvojo slato vúdizo, raſen te malovredne
ribize! Perneſte mi ſheléſn ternk; ſakaj ſlab
goſpodar, ki ſa malo blagá veliko vaga, veliko
poſtavi, pa malo dobi.“

Od tiga zhaſa je ſdaj pregovor na vſako
jigro, poſebno pa na lotrijo, kateri pravi:

Jígravz na slati ternk loví;
Dnarje sapravi, vbohtvo dobi.

66. Pastirška pífhela.

Per nekim kralju je bil sa gospodarja dnar-
niz en mosh, katir je od pastirške palze v' to
imenitno flushbo prifhel. Bil je sdaj ta dnarar
per kralji nesvestobe obdolshen, kakor bi kral-
jeve saklade ismikal, pobrane dnarje pa, ino
druge dragine v' svojo lastno s-hrambo s she-
lesnim vratmi sapiral.

Kralj dnárarja objifhe, pregleda njegovo
poslopje, vidi shelesne vrata, ino jih vkashe
odpreti. Kralj se mozhno sazhudi, kedar no-
ter stopi. Ni bilo drugiga vgladat', kakor fhtir
gole stene, kmetilika misa ino en stol is
flame spleten. Na misi je bila pastirška pífhé-
la (stranjhza) ino pastirška paliza, pa tôr-
biza poleg. Skoso okne se je na selene fen-
shete (trate) ino kolhate planine, lepo videlo.

Dnarar na to pravi: „V' svojih mladih dnéh
fim ovze palil. Ti si mene, o kralj! na svoji
dvor poklizal. Tukaj v' tim hrami v'aki den eno
uro preshivim, mislim s' veseljam na svoje stare
zhafe, popévam pelmi, ki fim jih svoje dni per
ovzah, Stvarniku v' hvalo prepéval. Oh! naj
de se v' svoje domazhe gajo (loge) povernem,
v' katerih fim frezhnej shivel, kakor na tvojim
kraljevim dvoru.“

Kralj se zhes obrekvavze rasferdi, objeme

poshtenga mosha, ino ga profi she sa naprej per njemu v' flushbi ostati.

Ne sláto, ne frébro, ne druge rezhi,
Le ferze poshteno naf frezhne stori.

67. Polna basaga.

Balant je polno baságo zhes ramo sadél, ino se s' njó na pot podál. Lukej ga je došel, ino se njemu perdrushil. Po poti je Balant ne prenehama od blodov (slabost) drugih ljudi govoril, sam svojih pa she v' misel ni vsel. Sadnizh rezhe Lukej: „Meni se vidi, de si ti vse ptuje slabosti v' preden del svoje basage pobasal, jih smiraj pred ozhmi iméti, ino rasnalhati; svoje lastne grehe si pa na herbet obetil, de jih ne vidiš. Oberni saj enkrat basago, ino to bode boljshi sa tebe.“

Hudobnik je vsaki, ki druge omiva,
Sam svoje gerdobe pa sebi sakriva.

68. Sedem svésanih paliz.

En kmet je sedem finov imel, ki so se prav pogosto skrégali. S' kregam ino prepíram so se per delu mudili; nekoliko hudobneshov je zlo njih raspartijo v' svoj prid obrázhalo, ino sine po ozhetni smerti ob premoshenje perprá-viti jiskalo.

En dan ozhe vsih sedem finov poklizhe, jim sedem terdo svésanih palz podá, ino rezhe:
„Sto krishovazh mu odlhtejem, kdor to breme

(butarzo) paliz prelomi. Vsi sa poredam se filijo s' vřò mozhjo, pa vsaki rezhe sadnizh: „To mi pazh ni mogoze.“

„Pa vender ni nizh bolj lehkiga, kakor to,“ je ozhe djal. Potem vsemi breme, rasveshe, ino eno palizo sa drugó bres vse teshave polamle. „Jej, řò rekli řini, tak se vé, de je lahko; to bi řhe déte řtorilo.“

Na to ozhe pravi: „Kaka s' tim palzami, taka je s' vami, moji řinovi! Dokler se lepo sařtopte, ino eden drugimu pomagata, bote lahko s-hájali, ino obeden val ne bo premogel. Ako pa bode savesa lepe sařtopnosti med vami rasvėsana, se bo s' vami ravno taka godila, kakor s' palzami, ki slamane po tléh leshijo.“

Kreg in řovrařtvo řtanove podira,
Lepa sařtopnost pa hiřhe podpíra.

69. Refnizhno ogleđalo.

Tonej ino Neshiza, nja řetra, vidita materno ogleđalo na okni, ino se greřta v' nja gledat. Tonej je bil prav řleten (zheden) ino se je svoji podobi s' dopadenjam řmejál. Neshiza je bila od ofepenř (kos) pikasta, ino sajoka, ker řvoje rařtergano lize v' řerkali vgleđa.

Mati, ki sravno pridejo, jima rekò: „Ti Tonej, nizh se prevezh ne řhtimaj s' minej-zho lepotoj, ino varji se, de řvojo zhedno lize řkos hude řtrařti prerano (hitro) ne řkasířh. Ti Neshika pa veřela bodi, de je řhe ena bol-

shi lepota od telefne, lepota dushe, ino sa tajisto tolko vezh fkerbi.“

Lepo lize hitro sagine,
Lepa dusha pa ne mine.

70. Ozhétova podoba.

Pred veliko sto létmi je v' nekim velikim mestu barantavz (shtazunar) vmerl, ino lepiga premoshenja sapustil. Vedlo se je szer, de ima enga samiga sina, ki je na deshelah bil, pa nobeden mestlanov ga ni po obrasu posnal.

Zhes en zhas pridejo terjé mladenzhi v' tajisto mesto, in vsaki si terdi, de je edin sin ino pravi dedizh (erb) rajniga shtazunarja.

Sodnik vkashe pravo sobraseno (namalano) podobo ozhetovo pernefti, ino rezhe: „Kateri is med vas tréh to snamnje, katero bom na persih podobe naredil, s' pshizo sadene, tiga bo premoshenje.“

Pervi vstrelí, ino prav bliso sadene; drugi s'ho blishej, treki pomeri, sazhe trepetati; obledí, solse ga polijejo; log (palester) in pshizo na tle vershe, rekózh: „Tiga ne, vstreliti ne morem, raj vso premoshenje sgubim.“

Sodnik pa na to njemu rezhe: „Blagi mladenzh! ti si ta pravi sin rajniga, ino po pravizi njegov delzhizh, ne pa una dva, ki sta tak ojfro vstrelila; sakaj kdor je pravi sin, serze svojga ozheta ne bode prebodil, tudi na podobi ne.“

Dóbro ino pridno ôtrok stárejshe
zhestí,
In jim sa nobeno zeno shálofti ne
ftrí.

71. Nar lepshi oblazhilo.

V' neko grafhino je prekupez shido na prodaj pernefil. Lina, grafhinska, gospodizhna li je od golpé mátere isprofila sa eno krilo tofanta sbrati. Dolgo ni mogla prav vshézhiga najti, ino rezhe slednizh: „Ljuba moja mamka! vi rasfodite, kaj sa ena barva (farba) bo meni nar bolj stala - selená, romená, alj vilhnova?“ Mati se ji nasmejijo rekozh: „Meni se sdi, de béla, podoba zhiftofti, ino pa rudezha, ki je podobo framoshlivofti.“ Nedólshnoft in pa framoshlivoft serzá Deklízham nar lépshi obléko podá.

72. Slata tobakira.

En poglavár sholdnirjov je vojarjam, (vojshakam, ofizirjam) kí so per njemu sa miso na obedi bli, éno novo slato tobakiro kasal. Eno malo po tém hozhe tobaka vseti, vse shepe prejilhe, ino strahoma rezhe: „Kamo je moja lhkatla? Poglejte saj, moja gospoda! de ne bi je bil eden posáblivshi s' hranil.“

Vli sravnizh vftanejo, in shepe (tasfelne) obrazhajo; pa tobakire le ni na svetlo. En sam banderát (fendrih) nekok omoten posédi rekozh:

„Ne bom shepa obrazhal, ne; moja mosh be-
 feda vam naj bo sadosti, de tobakire nimam.“
 Ofizirji se, s' glavô otrefáje, rasidejo, in v'faki
 ga ima sa tatina.

V' nahodno jutro ga v'kashe poglavár sa-
 klizat, ino mu rezhe: „Shkatla se jei spet naj-
 dla. Shep te mi je bil rasparal, ino tak mi je
 sa podkladoj (futram) na v'spod derknila. Po-
 vejte mi pa vender sdaj, sakáj de niste hotli
 shepa pokasati? Saj so vender v'fi drugi to
 storili.“

„Samo vam v'fhi gospod bom povedal“,
 pravi banderar. „Moji starejshhi so filô sromalsh-
 ki. Dajam jim sa ta del pol moje saflushne,
 ino se opoldné kuhé tvegam (sdershim). Rav-
 no, kedar sim od vas povablen bil, sim svoje
 kofilo shé v' shepi imel, ino fram bi me bilo,
 de bi preobrazháje en kof sméfniga (zherniga)
 kruha, in pa ena klobasa is shepa padla.“

To poglavarja v' ferze gine; rekel mu je:
 „Vi ste dober fin! De bote loshej sa na-
 prej svojim starejshham, pomagali, bodete od
 sedaj v'faki den per meni jedti.“ Po tém ga
 v' obednizo s' sebó peljá, ino mu v' prizho v'lih
 vojarjov na snamnje spofhtovanja slato tobaki-
 ro podá.

Kdor s' svojim starejshham lepo ravná,
 Zhafno in vezhno frezho imá.

73. Sreberna ura.

Primej, born študentizh (diak), je
 moral na nozh v' enim mlini ostati. Na klop v

spodni hihi se je vlegel, ino saspál. O pol nozhi se sprebudi ino flishi spravno sebe nekaj na steni kljívati. Mesenz je svetil; ino kedar se poosrè (ogleda), freberno uro vgléda.

Mozhno ga je sazhelo mikati, de bí uro vsel, ino jo fkos okno odnéfil. Vést ga je sva-rila rekozh: „Krafti ne smeješh.“ Alj shelja po uri ga le bolj in bolj mika. Tim hudim fkušhnjavam vjiti, vftane, fkozhi fkos okno, in gre.

She le enih sto korakov (stopinj) dalezh je bil, mu shé sazhne v' novizh pó uri shal biti, de je ni vsel; sopet se hozhe povérniti. Pa njegova vést ga she enkrat pošvari; on jo je vbogal, ino shel svoj pot.

Mesenz je sdaj sa gore satónil, ino prav sa terdo se je stemnilo. Primej v' eno mozharijo sagasi, pa vender se je na en grizh (komolz) islekel. Vef truden se tamo vleshe, ino prav terdno saspí. — Kedar se den sasná, ga nekako strafhno drenje sbudí, ino kedar se rasgleda, od strahu trepezhe.

Pod gavgam (viselzam) je leshal, in videl ravno nad svojo glavó tata víseti, ki ga je ena zela truma krókarjov (vranov) obérala. Sdélo se mu je, kakor bi mu en snotrajn glaf pravil: „Poglej, ravno taka bí se enkrat tebi godila, naj bí bil krafti sazhél.“ Klezhè je Bega sahvalil ino djal:

Nasha vést je boshji glaf;

Vbogajmo jo vfaki zhaf.

74. Mofhna nájdena.*)

Vóglarjov Martinek, vbogi fantizh pod dre-
vam sedí, sdihuje, joka in moli. Imeniten gospod
v' seleni luknji, s' svesdój na perših, po lovi pride
ino ga poprafha: „Kaj ti je, mali, de jokal'h?“
„Joj meni! sajoka Martinek; bili so moja mati
bolni, ino sdaj so me ozhe v' mesto poslali apo-
tekarja (sdravlarja) plazhat; jes sim pa dnarje
s' mofhno vred po poti sgubil.“

Gospod se s' lovzam (jagram) ki je bil s'
njim na lovi, na tihim pomeni, mu po tem zhedno
mofhno, rudezho shidano mofhnizo pokashe, v'
kateri je nekoliko svetlih zekinov bilo, rekozh:
„Alj je morde ta tvoja mofhniza?“ „O to ni,
rezhe Martinek, moja je bila she zlo lósna
(flaba) pa ni bilo tako lepih dnarjov v' njej.“

„Tak bo pa ta le tvoja?“ rezhe lovez, in
potegne oshuleno mofhnizo is shepa. „Ta pazh
ta, sakrizhi od veselja Mertinek; ta je ta prava!“
Lovez mu jo da; imeniten gospod pa rezhe:
„Sa to, kér si ti tako bogabojézh ino pošhten, tebi
šhe to mofhniza s' slatmi sravno dam.“

Molitur naj v' fili perjätelza bo;
Pošhtenje pá bolšhi, ko zhišto slató.

*

Shtefan, drug fantej v' blišni vefi do-
má, šlišhi to praviti. Kader je imenitni go-
spod na lov špet v' hošto príšhel, se Shtefan pod
eno jelo vřede, ino tuli, rekozh: „Oj moja mo-
fhna! moja mofhna! sgubil sim jo, sgubil!“

*) Glej podobó spredi.

Gospod sa vrésham k' njemu pride, eno polno moshno pokashe, ga poprašháje: „Je li ta tvoja moshna, ki fi jo sgubil?“ Shtefan sa križhi: „Ta je, ta!“ ino s' obéma rokama sa njo fega.

Gospodov lovez pa, ki je spravno stal, serdito nad njim satrušhi, rekòzh: „Nelramni hudobez! alj se podstopilh toljkiga gospòda olegati! Zhaj, jes ti bom drugazhi plazhal.“

Vzhéfnil je eno bresovko, ino ga je prav pridno nasmukal, kar je lashniv goljfir saflushil.

Goljfija sama sebe spelá,

Ino vsaka lash svojo shtrafo imá.

75. Lepa krishovazha.

Martin bogabojézh kmet je imel hlapza filo nagle jese, ki je v' jesi preklinjal, de je bilo strab. Martin ga je pogosto svaril, naj is ljubesni do Boga jeso tolashi. Hlapez je pa le djal, de ne more; shivina ino ljudjé ga prevezh peklijo (dráshijo).

Neko jutro mu Martin lepo, svetlo krishovazho pokashe, rekòzh: „Poglej jo, Matija! tvoja bo, ako zel den poterpih, de tebe shal besede slíshati ne bo.“ S' veseljam mu hlapez v' roko feshe.

Drushine kar je bilo, se pogovorí, njega ob krishovazho perpraviti, s' vsakoj besedo ino djanjam so ga nagánjali, de bi se vjesil: alj hlapez se je toliko terdno premagal, de ni befédize húdiga sinál (rekel).

Na vezher mu Martin [poda krishovazho, ino rezhe: „Sram te bodi, de is ljubesni do malovrédniga dnarja svojo jeso tak moshko strahujesh, is ljubesni do Boga pa nozhesh!“ Na to se hlapez poboljšha, ino ves pohleven zhlovek postane.

Lehke zhloveku so vse rezhi,
Zhe jih s ljubésni boshje storí.

76. Popravljen krishez.

Trésika je majhen, pa prav zheden krishez v' dar prijela. Bil je zhèrniga líkanga lesá, ino na vsih shtirih konzih s' slatam kován. Na s'vim traki ga je na vratu nosila savolj lépshiga. Pergodilo se je, de se krazhji hlodez is daljiga isnéme, ino Tresika ozheta profi, krishez so-pet popraviti.

„Prav rad to storim, ozhe rekó, hozhem ti tudi verh tiga povedati, kako se lahko branish, de v' nobeni nadlogi na tim sveti sa tebe krisha ne bo.“

„Le femo prav poglej! Ako na fkrish lesu ni, tudi dalshi les krisham ni. Le fkus to, de se krazhji les s' dalshim po prek déne, se krish naredi.“

„Ravno taka je s' vsakim terplenjam, ki ga svoj krish imenujemo. Volja boshja je, tak rekózh, te dalji hlodez; nasha volja pa, ki je rada s' boshjoj voljoj vse fkosí na fkrish, je uni krisham les.“

Sa ta del per vsih svojih krishah, ki te

bojo s'he objifkovali, is'nemi krisham les' svoje volje, ino jo boshji podaj, tak ne bo krisha sa tebe vezh."

Kdor vse na boshjo voljo spusti,
Lehko vse svoje krishe terpi.

77. Zhudna fhkrinza.

Neki go'podinji so se per pobishtvi vse sorte nefrezhe perpetile, ino nje premoshenje se je s' letam manjhalo. Shla je satorej v' log stari-mu puhavniku (voje nadloge potoshit, ino je djala: „Per moji hihni ni nikolj samo na sebi: more mi biti nareto (nared, sazoprano). Ali mi veste v' tej nadlogi s' zhem pomagati?“

Puhavnik, bil je dobrovoljn starzhek, ji rezhe malo pozhakati, ji pernese zhes eno malo sapezhateno fhkrinzo, ino pravi: „To le fhkrinzhizo morte eno zelo leto trikrat po nozhi, trikrat po dne, po kubni, kleti, po hlevih ino v'lih hihnih kotih ponoliti; tako bo bolji. Zhes eno leto mi pa fhkrinzo odrajtajte.“

Dobra hihna mati je v' fhkrinzo veliko savupanje imela, ino jo skerbno okolj nosila. Kader je prvi den s' njo v' klét fhla, frezha hlapza, ki je ravno hotel rozhko ola (pira) fkrivaj odnesti. Ker je s'he posno v' nozh v' kuhinjo prifhla, so si dekile bile ravno pezhenjak is' jajz naredile. Kedar je po hlevih hodila, najde krave do kolena v' gnoj, konjam namesto ovsa le flamo polosheno, ino de niso bili ozhedeni. Tak je najdla vsak den eno alj drugo sa poravnati.

Kedar je leto obteklo, se s' fhkrinzoj k' pufhavniku poverne, ino mu vfa vesela perpo-veduje, de je vse bolji. „Alj pustite mi, profi, fhkrinzo she sa eno leto, sakaj prezhudno mozh v' febi imá.“

Pufhavnik se timu nasmeji ino rezhe: „Shkrinze vam pustiti ne morem; alj skrivna pomozh, ki je v' njej, naj bo vasha.“ On fhkrinzo odpre, ino glej, drugiga ni bilo notri, kakor kozhek beliga popirja, ino na tajistim sa-pifano :

Hozhesh dobro gospodvati
Moresh sam vse pregledvati.

78. Kraljevizh v' molitye.

Nekiga kralja fin je ob zhafi vojske pred sovrashnikam sbeshal, ino nikogar s' seboj vsel, rasen stariga flushavnika. De bi nju ne spo-snali, sta se prav borno preoblekla.

Posno na vezher prideta enkrat v' fran med gore na neko kmetishko stanvanje, ino sta zhes nozh tam ostala. Kraljevizh pa ni mogel spati; grosa ga je pred sovrashnikam, in tudi dnarjov mu pomankuje, s' katerim se v' hitkih sadošti prevedel ni. Torej po nozhi vstane, poklekne v' tihi zhumnati (kamri) ino dolgo na tihoma moli. Ker ga je pa serze le silo bolelo, tak prav glaboke isdihne na glas rekozh: „Moj Bog! vsmili se révniga kraljevizha!“

To je kmet slisbal, in v' jutro flushavniku rekel: „Jes véem, de so vasli gospód kralja fin,

povejte mi kaj, kaj de so toliko shalofni?“ Slushavnik je po pravizi povedal, pa profil, de bi kraljeviga fina kar ne isdal.

Kedar se je kraljevizh na pot odpravljaj kmet spofhtljivo k' njemu perstopi, ino ga s' folsnim' ozhmi ogovori, rekózh: „Dragi kraljevizh! meni je valha ponozhna molituv valho bridko shalof rasodela. Storite mi to veselje ino vsémité tih dvajset zekinov, dokler se vam bo ípet bolj godilo. Hozhem vam tudi fteso pokásati, po katerej bote kmalo is vse nevarfhine.“

Kraljevizh se je nad tim savsel, ino dobroferzhniga kmeta sahvalil, íhe vezh pa Boga, ki ferzhne molitve zhudno vflifha, zhe ravno zhudesha ne ftori.

Kraljevizh je frezhno k' svoji kraljevi shlah-ti prifhel, ino je po tem poshtenim, kmetu zekine desetkrat povernil.

Le svesto moli, in vsmileni Bog
Bo tebe rethil is tvojih nadlóg.

79. Bogoljubni pastírz.

Na vezher lepiga roshenzveta, kedar je ravno vse v' zvetju in selenju bilo, je pafil Béndelin svoje ovzhize. Shalofsten je poleg zvetozhiga germa stal, in svetle íolse ío íe mu po rudezhim lizu vdirale.

Lovzhov Lojsek ravno is íofte pride, ino ga omilváje pobara: „Kaj se ía íokafh?“ „Oh, sazhe Béndelin, videl íim ravno sdaj

ostudno (gerdo) sternishnizo (kroto), kako je v' germ slésla.“ „Oj! rezhe Lojsek, kako bi se vender nad zhem takim jokal?“

Béndelin pa pravi: „Kedar sim sternishnizo vglédal, sim sam der sebi mislil, ta shival je tako gerda (negudna), teshko po tléh lasi, od ljudi pregánjana, ne posná svojga Stvanika, in vezh del svojga shivlenja v' blati ino po temnih kotih pretezhí, tak dolgo de sadnizh sama sagnije.“

„Jes pa, sim sam per sebi djál, sim ravne postave, imam zhedno zhloveshko oblizhje, se lahko semtertjè prehajam, nebó ino semljo pregledujem, se trave in roshiz veselím; sposnavam svojga Stvárniká, ino nevmerjozho dúsho ímám. Sa vse to se mu pa nisim she nikolj prav sahvalil. Ta moja nehvaleshnost me je toljko opekla, de sim se moral rasjókati.“

Lojseka so te besede toljko ginile (omehzhale), de jih vse svoje shive dni posabil ni. She v' svoji veliki starosti jih je vnukam svojim pravil, ino perdjal, rekózh: „Naj bi ravno ostudne shivali sa nizh drujiga ne bile, tak so nam she samo sa to k' velkimu pridu. One nas vuzhijo imenitnost zhloveshtva bolj sposhtuvati, fkos katiro nas je Bog sa krono vsih stvarí ná semli postavil.“

Ni vreden, de zhlovek na svetu shiví, Kdor Stvarniku serza hvaleshniga ní

80. Mali pletár.

Mladi Lovre je imel bogate starejšhe; sa to se je na njih premoshenje sanasbal, ino se ni hotel kaj prida vuzhiti. Sofedov Jaka pa, ker je bil bornih starejšhov, se je prav pridno jerbafse (korbize) plesti navuzhil.

Eniga dné je Lovre sa morjam stal, ino je sa kratek zhaš na ternk ribe lovíl. Jaka si je tam breme verbovih (rakitovih) šhibiz naresal, ino se ravno s'njimi damó spravlja. Kakor bi vstrelil pa plane sdaj nekoljko morških tolovajov is germovja; oni sgrabjo obedva fanta, na svojo barko savlézhejo, nju v' sushnost prodát.

Burja barko dalezh sanese, ino jo na skalovji nesnanga otoka rasbije. Le sama fanta sta na suho isplavala. Nevsmileni Samorzi so tam prebivali.

Jaka je mislil se s'tim, kar sna, jim perkupiti. Seshe po svoj noshizh, nareshe verbovih vejiz, ino sazhe zhedén jerbafzhek (korbizo) plesti. Veliko zhernih, molhkih, shenfkih ino otrok pride, ter ga radovédno délati glédajo.

Kedar je korbizo dodelal, jo nar imenitnejmu med njimi daruje. Mlado in staro, vse bi bilo rado sdaj take jerbafze imelo. Dali so Jaketu bájtizo, s' sadunočnim drevjam osajeno, de bi per miru v' njej lahko delal; tudi so mu obljubili dovolj sa shivesh škerbétí.

Hotli so tudi po tem, naj jim Lovre jerbaf naredi. Videti pa, de nizh ne sna, so ga sa-

zheli biti. Vbili bi ga bli, ako bi Jaka sa nja
profil ne bil. Alj vkáshejo mu plufhalto suknujo
Jaketu dati, ino Jaketovo platnenko oblezhi,
njemu sa hlapza biti, ino verbovje nositi.

Kdor je priden, in kaj sna,
Ga povfod vse rado 'ma.

81. Mala brodnarja.

Vertoglavi Valent je Lípeja svojga manj-
shi brata sa vodo s' sebo peljal, ga je v' zhol-
nizh slekel, ino s' njim na globoko odrinil.

Derezha voda je zholn ob skalo treshila,
de se je na kofe rasletel. Valent se je okolj
sterme pezhine prijemal, pa nikjér ni mogel na
njo splasati. Lípeja je voda odnesla.

Neki ribizh sálilshi fántejov krizh, hitro
perdirja, skozhi v' vodo, plava v' veliki nevar-
shini sa Lipejam, ga dojde, frezhno na suho
spravi, ino ima neisrezheno veselje, de ga je
reshil.

Rad se sa druge v' nevarnost podá,
Kdor pravo ferze kerfhanfko imá.

*

V' tim zhafi, de je blagi ribizh Lipeja is-
vode islekel, je Valentek vtonil. Ljudjé, ka-
terih se je veliko naletelo, so ribizha bárali:
„Sakaj si pa ravno tega odtél, ino svojo shiv-
lenje v' nevarshino postavil, ker nisi mogel obé-
ma pomagati? Bil bí saj uniga bres vse teshave
ino tolike nevarnosti lohkej is vode potegníl!“

Ribizh je pa odgovoril: „Vertoglaven Valent, ki je vtonil, mi je pogosto rib ino rakov vkradil, ino mi moje lake (mreshe) rastergal; pridni Lipej mi je vezhkrat svoje male jushne pernefil, kedar sim shantov bil, de nisim kaj saflushiti mogel, ino mi mnogi krajzar dal. Kako ne bi tak dobriga fanta nar pervizh rephil.“

Pogosto se dobro na semli plazhuje,
Pa tudi hudobneshu hudo vrazhuje.

82. Slepí mladénzh.

Andrej, she mlad, pa flep frotej, je enkrat o palzi, prav po zhasno ino varno is zerkve damo taval. Luka, rasvajen kmetifhki shimánzh, ga oponasha, ino pravi: „Se hozhva poskúlti; stavifh deset krishovázh, de letim hitrej kakor ti?“

Slepez je rekel: „Naj veljá, zhe si pot isbêrem, ktirga posnám, ino pa zhas isvoljim, kateriga bom jes hotel.“ Luka bres vfliga pomiflika vdari, se prav debelo smejí, ino vse prizhejozhe sa prizho poklizhe. „She prav! je rekel flepez na to; tak nizojshno nozh ob dvanaifh bova za vadlo v' mesto letela.“

Kedar je ura dvanajst vdarla, sazhneta obedva jiti. Slo temna in hudovurna je bila nozh, in pot skus eno veliko hofto. Andrej, ki mu je nozh ino den vse eno blo, je she pred juternim svitam v' mesto prifhel. Posmehliivi Luka pa si je v' hofsti sajhel, sdaj s' glavó v' eno, sdaj v' drugo vejo butil, sdaj zhes ko-

renine padil, pa se med ternje sapletel, ino je v' mesto fhe le perfopihal, kër je sonze shé vifoko stalo.

Moral je deset krishovázh plazhati, in vsaki je djal: „Prav mu je, fhe vezhi fhtrafo bi bil saflushil.“

Kdor vboshzheka sa sméh ima,
Si boshjo jeso nakopá.

83. Dva popotnika.

Popotnika dva (vandrovza) Jurej in Marko grefta lépo en s' drugim svoj pot. Sdaj vgleda Jurej molhno dnarjov na zesti. Hitro poskozhi in jo pobere. „Brate, pravi Marko, hozheva se s' dnarmi poshteno deliti.“ „Ne bo dal, se sareshí Jurej; téga ne, téga! Jes fim molhno najdil, jes jo bom imel,“ Smejé molhno v' fhep vtekne; Marko pa shalofen s' njim dálej gre.

Náglo pa tolováj (rasbojnik) s' golim mezhm nad nju perdere. Jurej postane bléd kakor smert, in profi: „Brate! pomagaj, ko si poshten.“ En zhlovek ne bode tak lahko dve-ma kos. Hiti, potégni fhe ti svoj mezh s' meno!“ Alj Marko mu odgovori: „Ne bo dal, ne! Meni nima tolováj kaj vseti: Ti si dnarje sam poshranil, le sam se brani sa nje.“

Tolovaj ga je premagal, in namesto dnarjov je le veliko ran Jurej odnesil.

Naj v' frezhi prijatelju rad podeli,

Kdor enkrat v' nefrezhi pomozhi sheli.

84. Vóglar in Platnobélz.

Djal je vóglar platnobélcu, ki si je ravno prebivališče najémal: „Brate! pojdi k' meni sa-
hajati; prostora imava sadošti óbedva svoje bla-
go pos-hraniti.

„Tega pazh ne, ljubi brate! je djál plat-
nobélc vóglarju, sakaj platno, katériga s' toli-
kim trudam belim, bi se mi od tvojga vóglja
vso samásalo.“

Na to se poshten vóglar nasmejí, ino re-
zhe: „Prav imásh! zherno in belo se ne bo vselo.
Zhe premíflimo, se ravno tok zhistim dusham
med ljudmí godi, ki so vrashje dufhe, pa nesfrám-
niga sadershanja, kakor belim platnu med zher-
nim vógljam.“

Varvat' se more nesframnih ljudí,
Kdor svojo zhistoft ohranit sheli.

85. Mlinar ino nja osel.

Mlinar shene s' svojim sinam osla v' mesto
na prodaj.

Zhlovek memo perjaha, ino jima rezhe:
„Pazh nista modra, de pustita osla prásniga; ne
bi se eden na-nj vsedel.“ „Sin se rozhno na-nj
vsede.“

Alj sdaj drugi memo perpeljá, ino pravi:
„Ti neroden mladenzh! kaj te ni fram jésditi,
svojga stáriga ozheta pa pésh (k' nogam) jiti
pustish?“ „Sin hitro dol skozhi, ino ozheta na
osla posadí.“

Kmalo po tem ji frezha neka kmetnja s' jérbafam (s' korbó) fadú na glavi, in sazhne: „To je nevsmlen ozhe, ki tak dobro na ofli fedi, ino nja vbogi fin mora sa njim blato gäsiti!“ Na to se tudi fin sravno ozheta na ofla vſeda.

„Oj ti prevboga ſtvar! krizhí ovzhár, ki je sa potam ovze paſil; mora ga konez biti; vidva ſta prava ofloderza!“

Sdaj obedva is ofla ſtopita. „Kaj hózheva s' oflam pozheti, vpraſha fin veſ nejovoljn ozheta, de bi ljudém vſtregla; alj bi ga na drogi na prodaj neſla, alj tam na potoki v' vodo potisnila, kalj?“

Stari pak je djal: „Naj bo; sdaj ozhitno vidim, de ni mogozhe vſim ljudém vſtrezhi, in de je modro, kakor pravijo:

Stori tak, kakor te pamet vuzhí,
In ne porajtaj na druge ljudi!

86. Lovſki peſ.

Shul je lovez ſvojga pſa po ſajzu rekózh: „Zhapo, zhapo!“ ino peſ poſkozhi sa ſajzam, kar more, ga goni dalezh po polji okolj; dokler ga dojde, ino s' ſobmi popade. Lovez ſgrabi ſajza sa vufheta ino peſu rezhe: „Puſti, puſti!“ Peſ ſajza iſpuſti, ino lovez ga v' torbo vtekne.

Veliko ljudi je to glédalo, ki ſo bli bliſo tam v' veſi domá. Med njimi sazhne perleten kmet, rekózh: „Lakomnik je ravno taki lovſki peſ. Lakomnoſt ga naganja ino pravi: „Grabi,

grabi!“ Slépi zhlovek jo vboga, goni sa posvetnim blagam, kar samore. K' slednimu pride pa smert, ino rezhe: „Pusti, pusti!“ ino bore zhlovek mora vse svoje blago sapustiti, ki se je toliko trudil sa-nj.

„Skerbi, o zhlovek! sa tako blagó,
Ktéro te v' vézhnost spremilo bo.“

87. Shtimana gospodizhna.

Salka, gospodizhna, je v' verli grafhini prebivala, ino se je po svojim shlahnim stanu visoko nosila. Pride en den Marjanza srotniga sidarja hzhí (hzera) ino ji rezhe: „Moj atej so na smertni posteli, ino so me poslali vaf profit, de bi k' njim prilhli; imajo vam kaj posebno imenitniga povedati.“ Gospodizhna ofhabno odgovorí: „To bi pazh kaj posebno imenitniga bilo, kar bi mèni tak srotej povedal! Le spravi se; jes nimam po kaj v' tvojo kozhuro.“

Zhes en zhafek Marjanza sopenet persopiha, rekózh: „O draga gospodizhna, dojdite hitro! Valha rajna mamka so v' sadnji vojíki veliko slata in srebra vsidati dali, ino mojmu ozhetu narozhili, ne shivi dushi kraja povedati, rasen vam, kedar bote dvajset lét stari. Sdaj so pa she na smertni posteli, ino ne bodo toliko dozhakali.“ Salka sdaj tezhe, kar jo noge nesó — kedar pa v' hichzo polhteniga mosha stopi, je blo she po njemu. Prestarshila se je, ino shalvala, le toliko de ni obdivjala. Rezhe po gradi tam pa tam sid raskopati, pa ni bilo saklada oflediti. Vse shive

dní je bilo ji shal, [de je tako tštimana bila, toliko poštenga moshha na posledno uro shalila, sebe pa ob toliko bogastva spravila.

Shtimanje je dober kup,
Shtimana nošha pa draga.

88. Preoblézhena vbóshánka.

Ob zhasu velike dragote je ena neposnana berazhka (petlarza), prav po fromashko, pa vender zhedno oblézhena, po neki vesi vbogajime profila.

Per enih hišhah so jo gerdo odpravili, per drugih so ji kaj máliga verglí; le en gospodár, sam vboshiz, jo is hude sime v' hišho na toplo poklizhe, in gospodinja, ki je rayno pekla, ji lep kos pogazhe vréshe. Drugi den so bli vsi veshani, per katerih je ta frota, ki jo niso posnali, sa dar profila, v' grad na vezhérjo povàbleni. Kedar v' gostinzo (obédenzo) pridejo, vglédajo miszo polno shlahnih jedil (jestvin), na eni drugi pokriti misi pa veliko okròshnikov (talerjov), na katerih je tam pa tam koszhek pléfnoviga kruha. pa po dve podsemlizi (krumpirja), alj kaka pest otrobov, — vezh del pa nizh víditi ni bilo.

Grathinfka gospá pa sazhne rezhi: „Jes sim bila una preoblezhena berazhinka, ino sim val hotla v' tih hudih zhasih poskúfiti, kako kaj frotam radi dájate, ki se jim sdaj tak hudo godí. Ta dva fromaka le sta mi postregla, kar sta premogla; sa ta del bota s' menoje per misi, ino

od mene vsako leto nekajko dnarjev vlekla. Kar val je pa drugih, imajte s' tim darji sa dobro, ki ste jih meni vdélili, ino jih tu na okroshnikih najdeta. Verh téga pa ne posabite, de le vam bo enbart na unim sveti ravno tak postreglo.“

Kákova je tukaj setuv,
Tákova bo tamkaj shetuv.

89. Svinški tat.

Posno na vezher prideta dva medvedarja s' medvedam na véf, ki je pléfati snal, ino zhes nozh v' kerzhmi (v' taberni) oftaneta. Ofhtir je bil ravno silo veliko pitano svine prodal, ino je v' prasen svinjak medveda sapèrl.

O pol nozhi pride tat, ino bi rad svinjo vkradil. Od vfiga ni vedel nizeh, kar se je bilo perpetilo; odpre rahlo na svinjaku vrata, slese noter, ino v' témi namesto svinéta - medveda popade. Medved pokozhi in strahno sarjuje, sgrabi s' svojim mozhnim' tazami tatu, ino ga vezh ne spuští.

Nefrezhen zhlovek je od strahu ino bolezhine krizhal, de je bla grosa. Kar je bilo v' taberni ljudi, le isdramijo, ino perletijo. S' velikoj siloj sta medvedarja tata, vfiga kervavga ino rasmefárjenga rasdrásheni shvini is kremplóv isderla, ino ga gosposki isrozhila.

Pogasto na sveti se taka godí,
De hudodelnik sam sebe vloví.

90. Trijé rasbojniki.

Trijé rasbojniki so shtazunarja v' eni hosti vbili, ino mu veliko dnarjov in drugih dragih rezhi vseli, ki jih je per sebi imel. Vropano blago so v' svoj berlôg savlekli, ino starej dva poshleta nar mlajiga v' mesto shivesha nakupit. Kedar je odishel, se dva pogovorita, rekozh: „Kaj bi toliko blaga s' tim fantinam delila? Kér nasaj pride, ga hozhva saklati, de nja del nama ostane.“ Pa tudi mlaji rasbojnik je na poti sam per sebi mislil: „Kako frezhen bi bil, zhe bi vle to drago blago moje bilo! - bom svoja tovarsha s' strupam savdal, in vse to bogastvo bo moje.“ Nakupil je v' mesti shivesha, vino s' strupam namelhal, ino se je s' tém povernil.

Kakor hitro v' berlôg' stopi, pláneta unadva nad njega, mu vsaki svoj nosh v' lerze sabode, de se mertev na tle svali. Na to se vsédeta, jesta - pijeta vsstrupjeno vino, ino pogineta v' nar grosovitnejshih mukah (martrah). Najdli so jih v' fredinaloshenga bogastva mertve leshati.

Tak pogosto hudobija
Sama svoja je morija.

91. Zhudni pesjan.

Fanteja dva sta is mesta v' grosno dôbravo sajishla, ino v' samotni, poredni oshteriji zhes nozh ostala. Opolnozhi zhújeta sravno v' jilpi (kamri) márnjati. Hitro obedva na leseno šteno vusheta nastávita, ino tenko na uhe vlézheta. Sdaj sa-

flifhita prav saftopno te befede: „Bable (shenka), podkuri sajutro kotel, hozhem naša fantina is mefta poklati.“

Prevboga fanta sazhne smertna grosa obhajati: „Oh, Bogu se vřmili! ſta tiho en drugimu djala; ta ofhterářh je peřjan, ki zhloveřhko mefo jé;“ ino hitro ſkos okno pořkazheta, de bi vřifhla. Alj noge ſo nju od ſkoka teljko ſaboléle, de niřta dalej mogla, pa tudi dvoriřhne vrate ſo bile ſveřto ſaklénjene.

Na to v' ſvinjak ſléseta, ino v' ſmertnih bridkořtih nozh preřtojita. Sjutraj pride kerzhmár, odpre vrate na hlevi, sazhne nořh brúřiti, ino ſaklizhe: „Sdaj fantina, lé vun; vajna pořledna ura je vdarla!“

Fanta ſázhneta obedva kriřhati, ino klezhé prořiti, de bi ju kar ne ſaklál. Ofhtér ſe zhudi, kako de ſta v' ſvinják priřhla, ino jih bara, kaj de ga ſa peřjana imata.

Fanta jokáje odgovorita, rekozh: „Saj ſte nizoj po noži ſamí rekli, de naju hozhete doneř v' jutru poklati.“ Alj kerzhmár sazhné na glař, rekozh: „O bédařta dezhaka! ſaj niřim vaj miřlil. Le dvoje prařet, katere ſim v' méřti kupil, ſim v' řhali (ſa řhpař) ſvoja dva fantina is meřta imenoval. Pa tako ſe takim godí, ki uřheřa nařtavljajo. Satorej ři dobro ſapomníta pripoveřti, ki pravi:

Kdor ſkriváj vuřheřa nařtavlja,
ſam ſebi nepokoř napravlja.

92. Goljufni sdravljár.

Peršhel je neko nedelo vezher zhedno oblezhen popotnik na vél v' kerzhmo (taberno), ino si dal dvoje pezhénih píšhet napraviti, pa en verzh (firkl) nar boljga vina perneſti. Kakor hitro pa pervi grishlej v' vuſte sanefe, sazhne milo jézhati, s' beló rutizó lize podſtávljati ino toshvati, de ga sobjé shé zelih ihtirnájſt dní prenevſmileno velízhajo (bolijo). Kar je bilo kmetov v' hiſhi, vſi ga omiljujejo.

Zhres eno malo pride sdravljár v' hiſho, ki je sdravila (arznije) predajal, ſe v' en kot vſede ino rezhe kupizo (glashek) shganiga perneſti. Kedar je ſliſbal, kaj timu ptujmu goſpodu je, rezhe: „Temu lehkó, kakor bi trenil, pomagam!“ On ſeſhe v' ſvojo kroſhnjo po ſlat, zhedno ſvit popirzhek, ga rasgerne ino rezhe: „Ollinite, moj goſpone, ſvoj perſt na konzú, ino v' ta beli prah potipajte s' njim, ino tajiſtiga na ſob poloshite. Ptujz je vſe tako ſtoril, ino kmalo na glaſ sazhel, rekozh: „Kako pa mi je? Kakor bi odresal mi je ſob vſhuhníl (boleti nehal)!“ Dal je sdrvlarju zelo krishovazho, ino ga je s' ſebó jeſti ino piti perſilil.

Goſti ino vſi veſhani ſo hotli sdaj tiga prahú, ino nad ſto pakelzov ga je po dvanajſt krajzarjov tam popredal. Ako je tedaj koga v' veſi ſob ſabolel, ſo mu kmalo s' tim zhudnim praham hotli pomagati; alj zhudno ſe je vlim ſdelo, de nobenimu pomagalo ni.

Slednizh je goljſija na ſvetlo priſhla. Po-

potnika sta se popred na to goljsko pogovorila. Bel prah je bil malo nastèrgane kraje. Obedva goljska so sa voljo te ino vezh drugih goljskij v jezho saperli.

Od ptujih sdravlarjov sdravila kupvati
 „Se rezhe sam sebe prav gerdo goljsati.

93. Saklad iskópán, alj kmet ogolfán.

Prishel je enkrat shé v mrak ptuj, nesnano opravljen zhlovek, velike bukve pod pasuhò, ino belo shibizo v roki, na kmeta Boshtjana dom, ino je sazhél, rekozh: „Imám vam kaj skrivniga povedati! Na valhi njivi je velik saklad (shaz) sakópán. Zhe mi daste desetino, vam ga bom vsdignil. Takó bote máhoma na zente obogáteli. Kmet se da hitro vpotiti, ino je prav velél. O polnozhi gresta s' lopátami, pa s' shájtergò na njivo, molzhé globoko jamo napravita, eno tesko kifhto iskópeta, na shajtergo jo navalita, ino srezhno na kmetov dom pervlézheta jo. Sdaj sazhne slepar kifhto ogledovati, se nje tu pa tam s' svojo shibzo dotikati; med tém is svojih knjig (bukv) neke nesnane besede shlabudrá, ino s' glavó otrésa. Slednizh rezhe: „De se nama iskópán saklad v voglje ne spremeni, morva posebne, skrivne perpomozhi iméti, preden kifhto rasbíjeva. Pa ne véim, de bi jih kdo imel, kakor star sdravlar, deset ur hodá od tod; alj ispod dvajset zekinov jih ne dobiva.“ Kmet je bil ravno dva dni prej sa dvajset slatov konja predál, ino jih s' veselím serzam ptuj-

zu poshtëje. She tisto nozh se je fletár spravil, pa ni ga bilo vezh. — Ko se je kmet shé nazhakal, kihto rasbije, alj ne najde slata ne srebra, tudi ne voglja v' njej, temuzh samiga péška, ki ga je sa potokam sravno njegove njive voda nanella. Na péšku je bilo sapilano :

Kdor se sanalha saklade kopáti,
Namesto dnarjov le s' péškam bogáti.

94. Prasen pa pravizhen strah.

Martinek je o pol nozhí v' grahínski vert sle-sil, dva shakla jabelk nadeval, ino se s' pervim shaklizham sa sidam (miram) damó spravlja. Ravno v' turni dvanajst bije, veter po drevji grosno hruhá - kar na enkrat vgléda Martinek v' íhtriz sebe zhèrniga moshaka, ki s' drugim shaklam, kakor bi bil naprosen, s' njim vred beshí. Martinek, ves prestrašen, sakrizhí, spuští shakel, ino dirja kar more. Tudi zheren mosh shakel vershe, ino ga smiram dohája; na konzú vértiga osídja pa sgine. Prihodno jutro je Martinek povsod pravil, kako strašno polhást je vidil; de je kradil, od tega pa sínil ni. Alj she tisti den saklizhe grahínski gos-pod Martineta, ino mu rezhe: „Ti lí nizojlino nozh v' grahínskim verti sadje kradil. Shakla, s' ozhétovim imenam sasnamnjena, tebe prizhata. Dal te bom sa to v' jezho sapréti. Zherna polhást je pa le tvoja lastna senza bila, ki si jo na sidu vgle-dal, kér je mesenz ravno o polnozhí perfvétil. — Takó se vlakimu godi, ki po pravizi ne ravna, vsa-kiga shumezhiga lista se prestrašhi, ino pred svojo lastno senzó beshí.

☞ Kdor dobro vést ohráni
Se lahko strahu brani.

95. Moder popotnik.

Prebival je svoje dni silo bogat shlahnik v' nekim imenitnim gradi, kateriga shé sdalneje kamena vezh slediti ni. Svoj grad prav blifhezho salshati se mu ni dnarja she toliko mililo; alj vbogim je malo kaj dobriga storil. — Pride enkrat vbog popotnik v' grad, ino profi zhes nozh oftati. Shlahnik ga ofhabno odpravla, rekózh: „Grashina ni obena gostinza (ofhterija)“. Popotnik profi: „Najte val le sa trojno rezh poprashat', po tém pa pojdem.“ „Prashajte, kar vam je drago, rad vam odgovorim, de mi le greste,“ je shlahnik rekel. Popotnik pervizh pobara: „Kdo je pred vami v' tim gradi stanoval?“ „Moj ozhe!“ mu je shlahnik odgovoril. Popotnik drugizh poprasha: „Kdo pa je pred valhim ozhetam tu prebival?“ „Moj dedez,“ rezhe shlahnik. „Kdo pa bo sa vami?“ ga popotnik tretjizh pobara. Shlahnik odgovori: „Zhe boshja volja, bo moj sin.“ „Ako je taka, je popotnik djal, de vsaki le en zhafek v' tim gradi prebiva ino se eden drugimu vgiblete, kaj pa ste drujiga, kakor gostniki, ino ta grashina prav sa prav gostinza (hifha gostnikov). Kar ne tratite sa ta del toliko, to minejozho hifho presilo lépshti, v' kateri le kratko prebivali bote. Dajajte raj vbogajme, de si v' nebelih vezhno prebivalifhe perkúpite.“ Shlahnika te besede vnémejo. Ne pusti popotnika spod strehe, ino je od te dobe vbogim dober ozhe.

Na vezhno le to obítoji,
Kar dobriga zilovek stori.

96. Pameten pufhavnik.

Neki kraljevizh se je s' svojo lepoto, s' svojim bogastvom ino imenitnim stanam silo lhtimal. Enkrat pride po lovi med gore v' samotni kraj alj v' pufhavo, ino najde stàriga pufhàvnika pred bàjtizò sedèti, ino prav samishleno mertvashko glavo ogle-dovati. — Kraljevizh se mu perblìsha, ino ga ime-jè napzhno poprafha: „Kaj tako skerbno to buzho sposnavah? Kaj pa bolh videl na njej?“ Pufhav-nik kraljevizha prav ojtro pogleda, ino mu pamet-no odgovorì: „Rad bi sposnal, ali je ta mertvash-ka glava eniga kralja, ali kakiga berazha, pa ni mi mogozhe raslozhiti.“

Naj naf vuzhijo mertvashke kosti,
Kako lepota in zhaft obleti.

97. Shivo pokopana gospodizhna.

Vmerla je enbart gospodizhna shlàhniga stanù v' nar lépl'hih létah svoje mladosti. Belo jo preob-lezhejo, shlahne biferje (koravde) ji v' lafe saplè-tejo, ino na dèfno ji slat perstan natéknejo, ki je bil s' shlahnim kamenam v'loshen. Vse te dragote so ji shàlostni starejhi v' semljo dali. — Pervo nozh sa pogrèbam pershgè pogrèbnik svetílnizo (latérnzo), gre skrivàj na pokopalihè, merlizha odkopà, ino ji mišli dragote vseti. Na enkrat se pa mertva dekelza po konzu v'fede, pogrèbnika šter-mo pogleda, ino ga rahlo ogovori, rekozh: „Kaj hozheh?“ Pogrèbnik se prestralhi ino sbeshí. Gospodizhna ni bila sa pravo, ampak le na vides (dosdevno) vmerla. Vítala je is jame, vsela latér-nizo, ki jo je bil pogrèbnik popustil, ino si je damó

svétila. Vglédati njo, de v' hišho pride, se starejšhi is perviga silo prestráshijo, po tem pa tudi ravno tak nje rasveselíjo.

Glej, kak tréba je varvati,
Shiviga ne pokopáti!

98. Otrozhji dél.

Bogat barantavez (tergovez) je svojim otrokam vso premoshenje prepustil, otrozi so mu pa terdno obljubili, ga s' v'lim petrébnim po njegovim stanu preškerbétí. — Is perviga se mu je šhe kolj dobro godilo, alj zhedalje hujšhi ga otrozi imajo. Shlize mu šhtejejo, koliko jih v' vuste sanese, ino šhe ne oblazhijo ga pridno. Savershen ozhe pogosto sdi-huje, rekózh: „Vkanil sim se, otrokam veš dnar ino vso premoshenje v' roke dati. Bolj bi bilo, naj bi oni mene, kakor de moram sdaj jes njih prošiti.“ Neprevídama star prijatel ozhetu dvajset tavshent tolarjov odlíhtéje, ki jih je v' barantu s' njim imel, ino ni míšlil vezh jih kdaj dobiti. Dal si je možhno, shelesno šhkrinjo narediti, je svoje dnarje v' njo saklenil, ino s' debelim' kluzhavnzami okovaril (savarval). — Sdaj so otrozi ozheta spet lepo imeli, in mu prav škerbno šregli, de bi šhe te dnarje is njega islisali. Ozhe jim ni vezh penesa dal. Alj sanáshali so se na delšhino (erbijo). Po njegovi smerti šhkrinjo lákotno odprejo, se s' dnarmi račhtét. Alj ozhe je dnarje škriváj vbòsh-nizhariji (v' kateri se srote ofkerbijo) isrôzhil, šhkrinjo pá s' kamnjam napolnil. Verh kamnja je bil popirzhek napisan:

Kdor starejšhe gerdo imá
Si sam svojo šrezho predà.

99. Trojni sméh na sadno uro.

Neki poboshen starzhek je vmiral Njegovi otrozi ino vnuki so okolj smertne postele stali. Sdi se jim, kakor bi bil saspál. Meshal je ino se trikrat prav sladko nasmejal. Kedar spet pregleda, ga eden sinov popralha, sakaj se je trikrat nasmejal? — Brumen starzhek mu odgovori: „K' pervimu je vso veselje mojga shivlenja memo mene prejislo — nasmejal sim se, kako ljudjé take péne pa toliko obrájtajo.“ — Drugo bart sim se spomnil vsiga terplenja v' shivlenji — in rasvesélil sim se, de je prithel vesel zhas, kjér se mi bo ternje v' róshize spremenilo. Tretjokrat sim pa na smert pomislil, ino se nasmejal, de se smerti ljudjé toliko bojó, ki le angelj boshji je, katera naf is folsne doline terplenja v' prebivalishe vézhniga isvelizhanja peljá.“

Kdor na sveti prav shiví,
Se tud smerti ne bojí.

100. Trojni prijateli.

Pravil je ozhe svojim otrokam to le pripoved: „Imel je kralj na nekim otozi v' sredi morja svojga deshélkiga poglavarja, ino ga je na rajtengo poklizal.“ — Prijateli, vli tajisti, katerim je nar vezh savupal, so ga sapustili, she smesil se sa njim obeden ní. Drugi, na katére se je ravno tak sanafhal, so ga spémili, pa le do barke. Tretji pa, na katere je nar manj mislil, ga niso po zelim dolgim poti sapustili, shli so s' njim pred kraljevi sédesh, ino so mu per kralju milost do-

legli. — Ravno tak ima tudi zhlovek trojne prijatele na svéti, je ozhe djal, pa vezh del jih fhe le tistokrat prav sposná, kedar bo na uni fvet poklizan, od svojga djanja ino nehanja odgovor dajat. — Pervi njegovih prijatlov, dnarji in drugo blago tukaj (temo) ostanejo. Drugi, snanzi ino shlahta ga samo do pokopalihha sprémijo. — Le tretji prijatli, zhednosti ino dobre dela, ga sprejmejo v dolgo vézhnost, so njegovi priproshniki pred boshjim sodnim stolam, ino mu per Bogu vsmilenje sprólijo. — Kako abotno tedaj ravná zhlovek, ki sa tako svefte prijátele pa nar manj skerbi!“

— Skerbi, o zhlovek, na semlji sa to,
— Kar ti oftalo na vekomaj bo.

Tukaj je setuv,

Tamkaj bo shetuv.

100. Trojni prijateli.

S a s n a v a

pripoved ino njih naukov.

	Stran.
1. Pravi Bog; - njega moli!	3
2. Dober Ozhe; - njega ljubi!	4
3. Sreznha mati. - Starejshe spofhtuj!	5
4. Brat in sestra. - Boga se boj!	7
5. Lepo vreme. - Terplenje je potrebno	8
6. Hudo vreme. - Bog vse prav stori	8
7. Lepa maŕverza. - Vse polvetno mine	9
8. Hoŕtni olgaf. - Kak poŕojuje, tak po- vrazhuje.	10
9. Mersel vrelz. - Nagloŕt pridna ni.	11
10. Nevarna rosha. - Poshelenje strahuj!	12
11. Vkradene jabelke. - Krivizhno blago ne stori dobro.	12
12. Nesreznha grufhka. - Jedi ŕkrivaj ne ismikaj!	13
13. Orehovo jederze. - Ne podajaj se v' pravdo!	14
14. Orehova luŕhina. - Bridkoŕti ŕo sveli- zhanŕke.	14
15. Selena veja. - Modre nauke ŕpoŕhtuj!	15
16. Shlahna roŕhiza. - Poterpeŕhlivoŕt roŕhze rodi.	16

17. Draga répa. - Lakomnost fama febe
goljfa. 16
18. Sélna glava. - Gerdo leganje ino ba-
hanje 17
19. Strupne gobe. - Po videshu ne sodi! 18
20. Shelod ino buzha. - Vse je modro
stvarjeno. 19
21. Hraft ino verba. - Ne bodi svoje gla-
ve! 20
22. Stari hraft. - Daj vsakimu njegovo! 20
23. Obdelana njiva. - Priden bodi! . . . 21
24. Sterneno klasje. - Ponishnost velja. 22
25. Namozhen grah. - Ne trati zhafa s'
jigrázhoy. 24
26. Shtéta lézha. - Skopost flabo gospo-
dari. 23
27. Leneno seme. - Goljfiya malo fkupi. 24
28. Saklad v' njivi. - Nar vezhi frezha je
poshtenje. 25
29. Premeknen mejnik. - Mejnikov ne pre-
llavljaj! 27
30. Vinfka terta. - Shkoda ni bres pri-
da. 27
31. Vinograd prekopan. - Pridne roke nar
boljshi premoshenje 28
32. Pojezhe ptize; - ne preganjaj jih! 29
33. Sholti kanarzhek. - Sveštoba obstoji! 29
34. Vkraden fhkorz. - Vse vkradeno pri-
de na svetlo. 30
35. Hishni petelin. - Kriviza si hudo po-
maga. 31
36. Pitana kokosh. - S' malim sa dobro
vsemi! 31

37. Ptizhje gnesdo. - Shivali ne martraj! 32
38. Rasdrashene zhibeles. - Jesa vse hujshi
naredi. 32
39. Muhe ino pajeki. - Sa vse Bogu hvalo! 33
40. Velika riba. - Moli ino delaj! . . . 34
41. Hvaleshen pèsek. - Imaj s' shivinó v-
smilenje 35
42. Nespametne ovze. - Ne posnemaj hu-
dobnih! 36
43. Vkraden konj. - Tajituv prizhe ni-
ma 37
44. Velik vol. - Vfiga se zhlovek per-
vadi 38
45. Preobloshen ofel. - Ne prefili niko-
gar! 39
46. Vkraden meseg. - Vkradeno blago ni-
ma teka. 40
47. Merkovza per dnarjih. - Shpárovez naj-
de zèrovza. 40
48. Medvédova kosha. - Nesanashaj se na
to, kar she nimash 41
49. Volk lashniyza vje. - Ni lashi bres
shkode. 42
50. Hvaleshen lév. - Sahvala je lepa. . . 43
51. Prasno slató. - Pridne roke nar bolj-
shi blagó 44
52. Biferji v' pushavi. - Nefrezhe ni bres
frezhe. 45
53. Shlahni kamenzi. - Prenaglo obfodit
je nevarno. 46
54. Sdravi kamenzhiki. - Huda navada se
po malim premaga. 47

55. Kamen povrazhila. - Hudo s' hudim ne
vrazhuj! 48
56. Vrezha persti. - Ptuje semlje si ne
svoji! 49
57. Sapravdana kmetija. - Ne toshuj se
brès potrebe! 50
58. Zhuden sid. - Savupaj na Boga! 51
59. Jerbas kruha. - Nevozhljivoft nima
frezhe. 52
60. Vkraden kof mefa. - Svijazha malo
pomaga. 53
61. Tri nar shlahnej dishave. - V' shiveshi
ne bodi sberliv! 54
62. Posebna jed. - Pomagaj vbogim! 54
63. Strena podkova. - Ne sanizhuj mali-
ga dobizhka! 55
64. Konjski shrebel. - Mala samuda, veli-
ka fhkoda. 56
65. Slati ternk. - Jigra draga rezh 57
66. Pastirfka pishela. - Srezhen kmetov-
fki stan 58
67. Polna hafaga. - Préd svojim pragam
pometaj! 59
68. Sedem paliz. - Lepa saftopnost je mo-
gozhna. 59
69. Refnizhno ogledalo. - Skerbi sa dufh-
no lepoto! 60
70. Ozhetova podoba. - Starifhov ne sha-
li! 61
71. Nar lepshi oblazhilo: - Serza nedol-
shnost 62
72. Slata tobakira. - Starejsham poma-
gaj! 62

73. Sreberna ura. - Svojo vést poslu-
haj! 63
74. Najdena mofhna. - Ljubi refnizo ino
pravizo! 65
75. Lepa krishovazha. - Odvadi se pre-
klinjati! 66
76. Popravljen krishez. - Podaj se voli bo-
shji! 67
77. Zhudna fhkrinza. - Ne vérvaj zoper-
nije 68
78. Kraljevizh v' molitvi. - Svešto moli! . . . 69
79. Bogoljuben pastirz. - Stvarnika hvali! 70
80. Mali pletar. - Vuzhi se, dokler si
mlad! 72
81. Mala brodnarja. - Kdor vsmilenje
fkashe, vsmilenje najde. 73
82. Slepi mladenzh. - Sroteja ne safme-
huj! 74
83. Dva popotnika. - Deli s' drugim svo-
jo frezho! 75
84. Vóglar ino platnobelz. - Ne hodi med
hudobne! 76
85. Mlinar ino nja ofel. - Ni mogožhe
vsm prav storiti. 76
86. Lovfki pel. - Lakomnik sa druge
spravlja. 77
87. Shtimana gospodizhna. - Prevsetnost
drago hodi 78
88. Préoblezhena vboshanka. - Dajaj vbo-
gajme! 79
89. Svinfki tat. - Kriviza fama sebe vlo-
vi. 80

90. Trije rasbojniki. - Hudobija fama se
be konzha: 81
91. Zhudni pesjan. - Ne vlezi vse na uho! 81
92. Goljufni sdravlar. - Ptujzam se ne daj
sdraviti! 83
93. Saklad iskopan. - Ne sanashaj se na
sakopane shaze! 84
94. Prasen in pravizhen strah. - Zhlo vek je
sam svoj nar vezhi strah. 85
95. Moder popotnik. - Perpravljaj shaze
sa nebefa! 86
96. Pameten puhavnik. - Velizhastvo ti-
ga sveta mine 87
97. Shiva gospodizhna. - Mertvih prehi-
tro nepokopati. 87
98. Otroshki del. - Strarejshe lepo imaj! 88
99. Trojni smeh na sadno uro. - Skerbi sa
srezhno smert. 89
100. Trojni prijateli. - Ne sanashaj se na
posvetno! 89

